Не народ для ўрада, а ўрад для народа
Кастусь Каліноўскі

РЭСПУБЛІКА

ЧАЦВЕР, 8 ЛІПЕНЯ 1993 Г. ● N 131 (418) ВЫДАЕЦЦА З ЧЭРВЕНЯ 1991 Г. ● КОШТ У РОЗНІЦУ - 7 РУБ.

Фота Анатоля КЛЯШЧУКА

Пресс – конференции

Вячеслав Кебич: "Экономический союз только укрепит Содружество"

Николай ЩЕРБАЧЕНЯ, "Рэспубліка"

Позавчера в Совете Министров республики состоялась пресс-конференция Вячеслава Кебича по вопросам внутренней и внешней политики правительства на нынешнем этапе.

Премьер-министр отметил, что в последнее время обстановка в экономике обострилась. Беларусь здесь не исключение, спад наблюдается во всех республиках бывшего Союза за исключением, пожалуй, Литвы, которая уже дошла до низшей точки кризиса. Во многом ухудшение ситуации связано с повышением цен на российские нефть и газ.

В этой обстановке, сказал Вячеслав Кебич, правительство вынуждено было действовать оперативно и решительно и в то же время не отступать от намеченного стратегического курса рыночных реформ. Кстати, этот курс одобрен семеркой наиболее развитых стран, на заседании которой был заслушан отчет белорусской правительственной делегации, а также на международном экономическом форуме в швейцарском городе Кран-Монтана. По словам премьера, в ближайшее время Беларусь должна получить кредиты от Международного валютного фонда в размере несколько сот миллионов долларов. С другой стороны, правительству пришлось решать тактические задачи, касающиеся нынешних взаимоотношений с Россией. Переговоры готовились долго, но, как считает Председатель Совета Министров, прошли успешно. В ходе их на хороших условиях оформлен долг республики за прошлый и первую половину нынешнего года, достигнута договоренность о предоставлении Россией кредита в 70 млрд.рублей, дополнительных поставках двух с половиной миллионов тонн мазута, а также приемлемых ценах на газ.

(Окончание на с.3)

"Бяссмертны ты, як Фенікс, мой народ..."

Анатоль САБАЛЕЎСКІ,
сябра управы згуртавання "Бацькаўшчына" і аргкамітэта па правядзенню Першага з'езда беларусаў свету

Сёння ў Мінску адкрываецца Першы з'езд беларусаў свету.

Гістарычна склалася так, што беларусы складаюць адну з самых раскіданых нацый у свеце. Яны жывуць у многіх краінах, уласна, на ўсіх кантынентах зямлі.

Пачнём з былога СССР, цяпер так званага блізкага замежжа. Перасяленне ў неабжытую Сібір, на Далёкі Усход пачалося з XIX ст. У большасці выпадкаў яно было насільным, асабліва пасля паўстання пад кіраўніцтвам Кастуся Каліноўскага. Тады людзей з "гарачых кропак" высялялі цэлымі вёскамі ці нават рэгіёнамі. Некаторыя пазней, прачуўшы, што ёсць многа вольнай зямлі, добрыя прыродныя багацці, у пошуках лепшай долі выязджалі самі. Як і ў першым, так і ў другім выпадку звычайна сяліліся кампактна, разам працягвалі ладзіць беларускае жыццё. Доўга захоўвалася родная мова, нацыянальныя традыцыі, народны побыт. Нават і цяпер, у перыяд інтэнсіўнай інтэграцыі, можна выявіць выразныя адзнакі беларускай самабытнасці. Пра гэта сведчаць матэрыялы нядаўніх фальклорна-этнаграфічных экспедыцый, хоць па запісах у пашпартах, зробленых яшчэ ў даваенныя гады, жыхары лічацца рускімі.

Вялікі адток насельніцтва з Беларусі быў у час першай сусветнай вайны, калі наш край некалькі разоў акупавалі чужынцы. Людзі, ратуючыся, падаваліся на ўсход, многія там і заставаліся жыць. У трыццатыя гады рэпрэсіраваных з Беларусі ссылалі на Поўнач, у Сібір.

(Заканчэнне на с.5)

РЭСПУБЛІКА

Заснавальнік - Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Аб'яднаная рэдакцыя

Галоўны рэдактар Мікалай КЕРНОГА

Рэдакцыйная калегія: Аляксандр АКУЛІК /намеснік галоўнага рэдактара/, Іван ЗНАТКЕВІЧ /адказны сакратар/, Мікалай ІНІН /першы намеснік галоўнага рэдактара/, Аляксандр ПАЛЬЧЭЎСКІ, Аляксандр РУДНІЦКІ, Аляксандр СНАПКОЎ /камерцыйны дырэктар/, Леанід ЮНЧЫК.

Набор і вёрстка камп'ютэрнага цэнтра "Р".

Газета выходзіць 250 разоў у год на беларускай і рускай мовах

Падпісана ў друк 7 ліпеня

Заказ 131

Надрукавана ў друкарні выдавецтва "Беларускі Дом друку"

Тыраж у ліпені 114 678

Індэкс 63884

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі. Рукапісы, фотаздымкі і малюнкі не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца. Перадрукоўка дазваляецца са згоды рэдакцыі. Спасылка на "Р" — абавязковая.

Адрас рэдакцыі:
220041, Мінск, вул.Б.Хмяльніцкага 10-а
Тэлефоны:
прыёмнай галоўнага рэдактара — 68-26-12
Аддзелаў:
рэкламы — 68-21-19, 68-22-15
пісьмаў і грамадскай думкі — 68-25-18
навін — 68-25-34
сацыяльна-бытавых праблем — 68-26-35
эканомікі — 68-26-33, 68-26-34
навукі і экалогіі — 68-26-19
палітыкі — 68-26-16, 68-26-17
права і маралі 68-26-16, 68-26-32
міжнароднага жыцця — 68-25-36
дызайна — 68-25-37
сакратарыята-68-25-32
бухгалтэрыі — 68-25-14
Карэспандэнцкіх пунктаў:
у Гродне — 5 - 49 - 89
Гомелі — 53 - 51 - 49
Віцебску — 2 - 48 - 93
Дадаткаў:
ВЕСТИ потребкооперации — 68 - 26 - 33
ПРИВАТИЗАЦИЯ от А до Я — 68 - 25 - 13

электронный адрес root@republ.minsk.by

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

О приостановлении взыскания дополнительного налога на прибыль

Министерство финансов Республики Беларусь сообщает, что постановлением Совета Министров Республики Беларусь "О неотложных мерах по укреплению финансового состояния предприятий и усилению социальной защиты населения" от 18 июня 1993 года № 401 временно приостановлено с 1 июля 1993 года взыскание с субъектов хозяйствования дополнительного налога на прибыль за превышение нормируемой величины средств, направляемых на оплату труда.

Одновременно указанным постановлением установлено, что в себестоимости продукции /работ, услуг/ для целей налогообложения учитывается восемь минимальных заработных плат в расчете на одного работающего в месяц.

Таким образом, если с 1 июля 1993 года размер фонда оплаты труда предприятия, относимый на себестоимость продукции /работ, услуг/, будет превышать нормируемую величину, рассчитанную исходя из восьми минимальных заработных плат на одного работающего в месяц, на сумму превышения должна увеличиваться налогооблагаемая прибыль предприятия при исчислении налога на прибыль.

Предприятия одновременно с расчетом по налогу на прибыль должны представлять в налоговые инспекции по месту своего нахождения расчет суммы превышения нормируемой величины фонда оплаты труда согласно приложению к настоящему письму.

Кроме того,сообщаем, что постановлением Верховного Совета Республики Беларусь от 17 июня 1993 года установлено, что при исчислении предприятиями дополнительного налога на прибыль за I полугодие 1993 года из средств на оплату труда исключаются суммы финансовой помощи на возмещение своим работникам части первоначального взноса на строительство квартир в домах жилищно-строительных кооперативов, а также на погашение задолженностей по ссудам банка, полученным на строительство квартир в домах этих кооперативов, индивидуальных жилых домов, и по процентам за пользование банковскими кредитами.

Заместитель министра финансов Республики Беларусь В.НЕКРАШЕВИЧ

Начальник отдела налогообложения государственных предприятий Главной государственной налоговой инспекции В.ХАМИЦАЕВА

N 100, 1 июля 1993 г.

Примеры расчета превышения нормируемой величины фонда оплаты труда предприятий за июль 1993 года

Приложение к письму Министерства финансов от 1.07.93 г. N 100

Показатели	1 вариант	2 вариант
1. Фактический размер фонда оплаты труда, относимый на себестоимость /тыс.руб./	3900	4000
2. Среднесписочная численность работников, определяемая в соответствии с письмом Минфина от 24.04.93 г. № 68 /чел./	70	95
3. Нормируемая величина фонда оплаты труда /стр.2 х 6600 х 8 : 1000/ /тыс.руб./	3696	5016
4. Сумма превышения нормируемой величины фонда оплаты труда, на которую увеличивается налогооблагаемая прибыль при исчислении налога на прибыль	204	

О порядке отражения в бухгалтерском учете расходов по объектам общественного питания, находящимся на балансе предприятий

Главная государственная налоговая инспекция Минфина республики на поступающие вопросы о порядке отражения в бухгалтерском учете расходов по объектам общественного питания, находящимся на балансе предприятий, разъясняет следующее.

Согласно Основным положениям по составу затрат, включаемых в себестоимость продукции /работ, услуг/ и утвержденным 30.11.90 г. и 19.02.93 г. в состав затрат, включаемых в себестоимость, относятся затраты, связанные с содержанием помещений подразделений общественного питания, обслуживающим трудовые коллективы /включая амортизационные отчисления, затраты на проведение всех видов ремонта помещения, расходы на освещение, отопление, водоснабжение, электроснабжение, а также на топливо для приготовления пищи/.

Списание сумм фактической себестоимости завершенной производством продукции, выполненных работ и оказанных услуг с кредита счета 29 "Обслуживающие производства и хозяйства" в дебет соответствующих счетов производится согласно порядку, установленному Планом счетов бухгалтерского учета финансово-хозяйственной деятельности предприятий.

Убытки от хозяйственной деятельности объектов общественного питания списываются в дебет счета 81 "Использование прибыли". Прибыль от указанной деятельности относится в кредит счета 80 "Прибыли и убытки".

Заместитель министра финансов Республики Беларусь В.НЕКРАШЕВИЧ

16 июня 1993 г., N 13-02/1349

Об исчислении экологического налога

В связи с поступающими запросами от государственных налоговых инспекций по вопросу правильности исчисления экологического налога за сброс сточных вод Главная государственная налоговая инспекция Министерства финансов Республики Беларусь сообщает следующее.

В случае превышения остаточных концентраций загрязняющих веществ по сравнению с установленными в разрешениях на специальное водопользование нормативами хотя бы по одному из ингредиентов предприятиям необходимо считать сбрасываемые сточные воды недостаточно очищенными и экологический налог платить по категории качества "недостаточно очищенные" до проведения лабораторных анализов/.

Основание: письмо Государственного комитета Республики Беларусь по экологии от 8.06.93 г. № 02-5/1001.

Заместитель начальника Главной государственной налоговой инспекции А.ДОРОШЕНКО

15 июня 1993 г., N 13-10-9/1525

Бумага нужна. Но какой ценой?

В Совмине республики по предложению концерна "Беллесбумпром" созрело решение о строительстве целлюлозно-бумажного комбината в Верхнедвинском районе. Однако руководство Витебской области озабочено экологическими последствиями и "добро" на реализацию проекта не дало.

Витебщина богата лесами и озерами и действительно напрашивается на возведение комбината. Однако председатель областного Совета Владимир Кулаков в категоричной форме заявил, что даст разрешение приступить к проектно-изыскательским работам только после тщательной и независимой экологической экспертизы. Ученые должны дать однозначный ответ: будет ли комбинат безопасен для природы края.

Владимир МАКСИМОВ

Ты чья, земля? Моя!

С первого сентября начнет действовать недавно принятый закон о собственности на землю. Многие граждане Республики Беларусь смогут стать собственниками земельных участков. Прокомментировать этот законодательный акт корреспондент "Р" Владимир АБРАМОВИЧ попросил председателя Комиссии Верховного Совета по аграрным вопросам, продовольствию и социальному развитию села Владимира ГАРКУНА.

-- Владимир Гилярович, закон о собственности на землю называют по-разному: и судьбоносным, и переломным. Как вы, руководитель группы разработчиков, оцениваете его?

-- Закон, действительно, очень важный. Он закрепляет право каждого гражданина иметь в своей собственности землю. Теперь у нас две формы собственности -- государственная и частная. Предлагалась и коллективная, но мы посчитали нецелесообразным ее юридически закреплять. Думается, этот закон переломный.

-- И что можно иметь в частной собственности?

-- Закон предусматривает, что в частную собственность будут передаваться приусадебные, дачные и садоводческие участки, а также участки, выделенные под строительство жилья.

-- Каковы допустимые размеры?

-- Это регулирует Кодекс о земле. Приусадебный участок -- до 1 гектара, для строительства жилого дома в городе -- 0,05 -- 0,15 гектара, в деревне -- 0,15 -- 0,25 гектара, дачные и садоводческие участки -- 0,10 гектара.

-- Вы сказали, что участки будут передаваться. Наверное, точнее, -- продаваться?

-- Да, конечно. Существует два вида платы: льготная и нормативная. По льготной цене будут продаваться участки для граждан, которые их имели до 16 июня, т.е. до принятия данного закона. Те, кто получит их позже, станут платить по нормативным ценам. Почему ввели льготную цену? Те же крестьяне в свои приусадебные участки вложили столько труда, что уже давно окупили их.

А где, например, раньше давали дачи? На неудобицах, в оврагах, карьерах, болотах... Им бесплатно эту землю надо отдавать! Так мы и думали сделать. Однако потом решили, что надо предусмотреть некую, скорее символическую плату. Сегодня она составляет в среднем 6840 рублей за гектар. Льготная цена будет также взиматься и с тех, кому участок выделен под строительство дома для улучшения жилищных условий, независимо от того, когда он выделен.

Нормативную цену вскоре разработает Совет Министров. Она будет учитывать и плодородие земли, и ее расположение, и многое другое...

Не подумайте, что полученные участки следует обязательно выкупать. Можно пользоваться ими и на условиях аренды. А лет эдак через пять-десять появятся деньги или желание, тогда пожалуйста, и приватизируйте.

-- И что можно делать с приватизированной землей?

-- Все, что угодно: продавайте, дарите, передавайте в наследство, отдавайте в залог...

-- Не секрет, что в последнее время участки часто получали те, кто имел доступ до их распределения. Вот и получается: у одних их несколько, а у других -- ни одного...

-- В законе не говорится, сколько участков можно приватизировать. Но по льготной цене разрешено выкупать только один участок.

-- Владимир Гилярович, у меня, к примеру, есть какой-то участок, и я захотел стать его собственником. Что мне делать?

-- Закон начнет действовать с первого сентября. Поэтому подавайте заявление в сельсовет, в котором находится ваш участок.

-- Приусадебные участки зачастую имеют площадь до гектара. Но в деревнях, как правило, в одном месте находится не более 20-30 соток. Остальные -- в колхозных и совхозных полях, в севообороте. Можно ли и их приватизировать?

-- Конечно. Только нужно все юридически оформить. Вы можете приватизировать 30 соток при доме и 70 -- в ином месте. И они будут ваши. Но можно по-вашему желанию сделать и по-другому. Те 70 соток пустить в севооборот. Каждый год они будут на новом месте. Это позволит бороться с вредителями, повышать плодородие и т.д. Но это ваша земля! Только это нужно обязательно отразить в документах при покупке.

-- Владимир Гилярович, в Беларуси еще живы люди, которые помнят границы своих земель, отобранных потом большевиками. Почему им не предоставлено никаких льгот, не выплачивается компенсация?

-- Сложный вопрос. Были разные предложения, но мы выбрали нулевой вариант. Сейчас трудно доказать, где чьи земли. У кого-то сохранились документы, у кого-то их нет. Да и столько переделов прошло.

-- Не все земли могут передаваться в частную собственность. На какие наложено вето?

-- Это так называемые общественные земли: дороги, участки с полезными ископаемыми, леса, общие выпасы для скота, водоемы и некоторые другие.

-- В каких случаях земля может изыматься из частной собственности?

-- Да, законом предусмотрены такие случаи. Скажем, строится дорога, и она должна пройти по частному участку. Хозяину могут предложить участок в другом месте. Или же выплатить компенсацию, которая не должна быть ниже нормативной цены, а также учитывать затраты, вложенные в этот участок.

Насильно изымать землю может только суд. В том случае, если неправильно используется. Скажем, не по целевому назначению. Например, земля выделена под садоводческий участок, а вы там пруд выкопали. Или нарушаете природоохранные нормы, и тем самым наносите ущерб природе, окружающим участкам.

-- Кто может быть частным собственником?

-- Иметь землю в частной собственности могут только граждане Беларуси, постоянно проживающие на территории республики. И она может передаваться только физическим лицам, т.е. конкретным людям.

-- А если иностранцы захотят купить белорусской землицы?

-- Закон предусматривает передачу земли иностранным гражданам в аренду на срок до 99 лет. Такой срок, думается, их вполне устроит. Иностранные граждане, фирмы будут охотно вкладывать средства и при аренде. Была бы стабильность.

-- Как быть колхозам, земля которых считалась коллективной собственностью?

-- Все юридические лица -- колхозы, совхозы, предприятия -- будут работать на земле только на правах аренды.

-- В том числе и фермеры?

-- Да. Им земля также выдается в аренду на 99 лет. Ее можно передавать в наследство. Нечего волноваться, что внуки не смогут на ней работать.

-- Владимир Гилярович, довелось как-то услышать, что этот закон подрывает основы нашего нынешнего строя. Так ли это?

-- Конечно,нет. Ведь в государственной собственности остается 85-90 процентов земли. И те же колхозы и совхозы остаются, им никто не угрожает. А закон нужно было принимать. Посмотрите: покупают хатку-развалюху, а платят огромные деньги. Понятно, платят не за хатку, а за землю. Торговля землей идет полным ходом. Так почему же не придать ей цивилизованные формы?..

В правительстве республики

Премьер-министр Республики Беларусь Вячеслав Кебич встретился с председателями исполкомов областных Советов народных депутатов. Он проинформировал их об итогах переговоров в Москве с руководителями российского правительства Виктором Черномырдиным, о значении подписанных соглашений для реформирования экономики, укрепления государственности Беларуси.

На встрече состоялся обмен мнениями о положении дел в народнохозяйственном комплексе республики и ее социальной сфере. Особое внимание Председатель Совета Министров уделил проблемам аграрного сектора экономики, осуществлению неотложных мер в сельском хозяйстве в связи с неблагоприятными погодными условиями нынешнего года.

Во время беседы были также обсуждены другие актуальные вопросы жизни республики.

Встречи будут регулярными

Вчера в Доме правительства Вячеслав Кебич встретился с председателем Совета Федерации профсоюзов Беларуси Владимиром Гончариком. Обсужден ход выполнения Генерального соглашения между Советом Министров Республики Беларусь, Федерацией профессиональных союзов и объединениями нанимателей на 1993 год.

Стороны обменялись мнениями о нынешней политической и экономической ситуации в республике, о положении, сложившемся на сегодняшний день в трудовых коллективах, о путях решения проблем социальной защищенности населения в условиях инфляции и роста цен.

Достигнута договоренность сделать подобные встречи регулярными.

Служба информации Совета Министров Республики Беларусь

Вячеслав Кебич: "Экономический союз только укрепит Содружество"

(Окончание. Начало на с.1)

Во время переговоров, сказал Вячеслав Кебич, обе стороны пришли к пониманию необходимости немедленного создания экономического союза двух государств -- России и Беларуси. Уже подготовлено соответствующее заявление по этому вопросу, которое, по всей вероятности, в ближайшие дни будет опубликовано в печати. Создание такого образования, по мнению премьера, не противоречит ныне действующим нормативным актам СНГ, более того, должно привести к укреплению Содружества. Отвечая на вопрос, останется ли Беларусь в рублевом пространстве, Вячеслав Кебич отметил, что в принципе здесь возможны оба варианта. Но в ходе переговоров было решено, что республика останется в этом пространстве до тех пор, пока обстоятельства не вынудят выйти из него.

Касаясь политических страстей в белорусском парламенте, разгоревшихся на прошлой неделе, премьер-министр подчеркнул, что они не лучшим образом представляют республику в глазах мировой общественности. Вячеслав Кебич высказал пожелание, чтобы Верховный Совет быстрее успокоился и начал работать конструктивно. Глава исполнительной власти, однако, категорически не согласился с тем, что виновником подогревания страстей оказалось правительственное лобби в парламенте.

АНОНС

Завтра в "Р":

- Можно ли делать бизнес в белых перчатках?
- Згадка пра Мікалая Судзілоўскага-легендарнага беларуса, прэзідэнта Гавайскіх астравоў.

Людей посмотрели, себя показали. А толку?

Во Владимире на машиностроительной станции прошла выставка кормоуборочной техники. ПО "Гомсельмаш" был представлен машинами КСК-100А-1 повышенной проходимости, УЭС "Полесье-250" с роторной широкозахватной жаткой, "Полесье-700", КДП-3000 и другими моделями.

Кроме гомсельмашевских, в сравнительных полевых испытаниях были задействованы комбайны Германии, Австрии, прицепная техника Венгрии, Италии. Дождливая погода проверила технику на прочность и выносливость. Многие зарубежные образцы не выдержали экстремальных климатических условий. Гомельские комбайностроители остались довольны своей продукцией -- она показала себя с самой лучшей стороны. Но выставка, к сожалению, не помогла найти новый рынок сбыта, в котором так нуждаются сельмашевцы. Причина -- дороговизна техники.

Владимир БОНДАРЕНКО

Живи, пока не умрешь

Рынок московской недвижимости пополнился еще одним видом услуг. Некоторые фирмы занялись скупкой квартир у пенсионеров с условием их пожизненного проживания.

То есть хозяева получают деньги за проданную жилплощадь уже сейчас, а новые домовладельцы вступают в права только после их смерти. Сделку сопровождает довольно тонкое юридическое оформление, ведь хозяева должны быть уверены, что их не вышвырнут на улицу уже завтра.

Количество подобных "посмертных" сделок растет, ведь они /если отвлечься от вопросов морали/ выгодны обеим сторонам. Престарелые москвичи обеспечивают себе остаток жизни, а агенты по торговле недвижимостью приобретают квартиры по цене во много раз ниже рыночной.

РИД

Фабрика деликатесов

Сооружение мини-мясокомбината с полным циклом от забойного пункта до выпуска готовых продуктов завершается в совхозе "Ловжанский" Шумилинского района.

Оборудование, поставленное сюда одним из сибирских заводов оборонной промышленности, позволит ловжанцам выпускать восемнадцать видов колбас, сосиски, сардельки, ветчину и консервы. Полная проектная мощность этой фабрики скоромного -- 2 тонны мясоколбасных изделий в сутки. Сегодня хозяйство уже подбирает необходимые рабочие кадры.

Николай ВИКОЛЬСКИЙ

Романтикой сыт не будешь

Война суверенитетов, экономический кризис сводят на нет романтику студенческого стройотрядного движения.

Если раньше с начала лета Гомельский государственный университет формировал больше десяти отрядов, то в этом году только два -- проводников железнодорожных вагонов и для работ на Ставропольщине.

Владимир БОНДАРЕНКО

Дайджест мыслей из конверта

Купила в магазине ведро. Принесла домой. Течет. Занесла обратно. Обменяли. Принесла домой. Снова течет...

Прав философ: все течет, все меняется.

Л.И.СЕНЬКО г.Витебск

Для «скарынаўцаў» і свята не свята

Чацвёртую гадавіну з дня ўстаноўчага сходу адзначыла Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны.

Юбілейная сходка актывістаў ТБМ прайшла не за святочнымі сталамі шыкоўнага рэстарана, а ў самай што ні на ёсць дзелавой атмасферы ў адной з залаў сталічнага Дома літаратара. За «круглым сталом» сустрэліся прадстаўнікі арганізацый-заснавальнікаў: міністэрстваў адукацыі, культуры, інфармацыі, Саюза пісьменнікаў, Інстытута мовазнаўства Акадэміі навук і іншых. Імі былі падсумаваны вынікі дзейнасці таварыства, абмеркаваны найбольш актуальныя задачы па пашырэнню ў грамадстве сферы ўжытку роднай мовы.

Емяльян МІХАЛІЧ

Витебчане живут "шагаловскими днями"

Третий год подряд город, где родился выдающийся художник Марк Шагал, официально отмечает день рождения мастера. С шестого по седьмое июля в Витебске проходят "шагаловские дни".

Главным событием в нынешнем году станут третьи шагаловские чтения, которые традиционно проходят в городской музыкальной гостиной. Для участия в них съехались ученые-искусствоведы и просто почитатели таланта художника из Москвы, Санкт-Петербурга, Минска. Они расскажут о последних находках и открытиях, своем видении творчества Марка Шагала.

Сергей НИКОНОРОВ

Інтэрв'ю з удзельнікамі

Ангельскі прадпрымальнік выйшаў з навагрудскіх кавалёў

Родную Навагрудчыну Міхась Баяроўскі пакінуў у 1944 годзе. Першым берагам, да якога ён прыбіўся на чужыне, сталася сонечная Італія. Зрэшты, у адроэненне ад надвор'я не гасціннасць не была такою ж цёплаю да заходняга беларуса. І той падаўся на пошукі новага прыстанішча. Так у яго лёс увайшла Англія. Як аказалася, назаўсёды.

-- Якім хлебам частавала Вялікабрытанія свайго ўсходне-еўрапейскага іміграната з семінарскай адукацыяй?

-- У нашым родзе спрадвеку была цяга да кавальскай справы. Дзядзька, дзед, прадзед... А хто такі каваль? Вясковы тэхнік. Так што невыпадкова неабыякавасць да тэхнікі перадалася ў спадчыну і мне, што вельмі потым згадзілася. У Англіі я заняўся інжынерыяй. Урэшце рэшт стварыў уласнае прадпрыем ва па вырабу ўсялякіх прыладаў для фабрык. Працавала на ім да 16 чалавек. Але зараз, пасля выхаду на пенсію, я зліквідаваў яго.

-- На Бацькаўшчыну вы прыязджаеце ў шосты раз. А ці не з'явілася ў вас жаданне з'арганізаваць нейк сумеснае прадпрыемства з тутэйшымі дзелавымі суродзічамі?

-- Два спадары, не буду называць іх прозвішчаў, гады са тры назад падбілі мяне зарэгістраваць фірму ў Англіі якраз для такой справы. За гэты тэрмін тут у іх нічога не атрымалася. У выніку маіх 600 фунтаў стэрлінгаў вылецелі ў трубу. Зрэшты, як мне думаецца, тая справа і не магла тут пайсці.

-- Чаму?

-- Мае дарагія землякі збіраліся гандляваць лесам. Дакладней, круглымі цуркамі. Але ў англічан, як я высветліў, круглякі не карыстаюцца попытам. Ім хочацца мець апрацаванае дрэва. Прынамсі, тут цяжкасці пераадольныя. Калі б раптам зараз вярнуўся даваенны час, дык іх і наогул бы не існавала. Колькі было тады тартакоў! Апрацоўвай там дрэва і вязі яго на Захад...

-- У якім "круглым стале" з'езда маеце жаданне прыняць удзел?

-- Вядома, найперш хочацца падыскутаваць па праблемах беларускага гаспадарства.

Міхась СТЭЛЬМАК

5. Пространство для маневра

Анатолий ДРОЗДОВ, обозреватель "Р"

Письма из Госкомпрома: путь к стабильности

ЧЬЯ ЭТО ФАБРИКА, ЧЕЙ ЭТО ЗАВОД?

Из более чем 50 производственных объединений Госкомпрома сегодня 5 являются арендными, а одно принадлежит коллективу. Каждое десятое из более чем 200 промышленных предприятий -- тоже арендное, одно -- коллективное и еще одно -- народное. Чтобы не создавать терминологической путаницы, поясню: народное -- это практически то же, что и коллективное, называются только по-разному. А суть одна: государственная собственность переходит в руки трудового коллектива.

Уже эти цифры достаточно ясно показывают отношение Госкомпрома к разгосударствлению /здесь любят именно этот термин/. Без закона о приватизации /его-то приняли совсем недавно/, без существования четко отработанной схемы приватизации отпустили "на волю" практически 10 процентов производственных предприятий.

Категорически заявил о своей приверженности разгосударствлению промышленности председатель Госкомпрома Владимир Куренков. Того же мнения придерживается и начальник экономического управления комитета Александр Панов. Причем Александр Леонидович считает, что нам следовало бы, по примеру России, раздать людям приватизационные чеки. Так будет справедливо по отношению к каждому, и дело пойдет быстрее.

Другой вопрос, что и Куренков, и Панов считают, что нельзя проводить приватизацию ради приватизации, как когда-то на селе частную собственность превращали в коллективную. По мнению Владимира Куренкова, разгосударствление в Беларуси должно занять 15--20 лет и проходить в несколько этапов.

Почему? Возьмем простейший пример: Минский тракторный и работающие на него заводы. Представим, что каждое из этих предприятий стало собственностью отдельного трудового коллектива. И какой-то из них "вычислил", что делать, скажем, табуретки намного выгоднее, чем комплектующие для МТЗ. "Вычислил" и занялся. МТЗ стоит, его партнеры -- тоже, но что до этого коллективу "табуреточного" завода? Он теперь хозяин -- что хочет, то и делает...

Пример, конечно, огрубленный, но не фантастический. В Госкомпроме есть не только положительные примеры разгосударствления... Когда, скажем, перейдя на аренду, предприятие /вернее, его руководство/ начинало распродавать оборудование -- себе на повышенные зарплаты, или тащить с завода, что получше. Интересы конкретного трудового коллектива в определенный момент нынешнего состояния нашей экономики могут не совпадать с общественными.

Как же тогда быть с гигантами, вроде МТЗ? Владимир Куренков считает, что сначала на их базе нужно создавать концерны-холдинги, а на втором этапе -- приватизировать весь комплекс в целом. Так, кстати, поступили в России с ЗИЛом и ГАЗом. Разгосударствление можно проводить и через аренду, с поэтапным выкупом...

В Госкомпроме считают, что любой объект должен менять собственника только открытым способом -- через аукцион, конкурс, открытые торги. Это чтобы не было "прихватизации" самых лакомых кусков. И начинать надо с мелких и средних предприятий...

ГОССОБСТВЕННОСТЬ СЕБЯ ЕЩЕ ПОКАЖЕТ

Во время нашей долгой беседы Владимир Куренков просил особо подчеркнуть, что он категорически возражает против тезиса, что государственная собственность -- это труп, поэтому ее немедленно следует передать в частные руки. И привел несколько примеров из зарубежной практики. Все мы хорошо знаем частную немецкую компанию, выпускающую автомашины марки "мерседес". В частности, грузовики. Но грузовики в Германии выпускает и на 100% государственная фирма "Манесман". Это известные нам "МАНы". Так вот, "МАН" ничуть не хуже "мерседеса", а некоторые специалисты считают его даже лучшим.

Примеров такого рода в западных странах немало. Поэтому, решая вопрос о передаче госсобственности в частные руки, всегда следует иметь в виду -- приведет ли это к росту эффективности производства? Это главный критерий. Иначе и огород нечего городить. Если предприятие, перейдя, скажем, в собственность коллектива, станет работать хуже, а то и вовсе развалится, то это нанесет ущерб прежде всего самой идее приватизации. Ибо желающих взять другой завод в собственность тогда резко убавится.

Разумеется, должен существовать и четкий правовой механизм разгосударствления. Ведь что сегодня получилось с арендой. В законе о ней написано, что размер платы за аренду предприятия должен равняться процентной ставке Национального банка или быть фиксированным. Ставку по своим кредитам Национальный банк поднял в июне до 100 процентов, и такая плата сразу стала не по карману арендным предприятиям. Тогда экономическое управление Госкомпрома попыталось выяснить в Министерстве финансов и Госимуществе, что такое фиксированный размер арендной платы. Получило ответ: смотрите в закон. Круг замкнулся, и арендные предприятия стали проситься назад в государственные. Уже вернулись Витебское ПСМУ "Электронстрой", институт "Авторемпроект", Минское СПЦТО средств вычислительной техники "Сигма-сервис". Процесс, как говорится, пошел, только вот не в ту сторону...

К слову, даже коллективные предприятия не порывают связей с Госкомпромом. Обращаются за консультацией по финансовым вопросам, просят помочь. Трудно сегодня выжить самостоятельно первенцам разгосударствления. Это, к слову, большая проблема, заслуживающая отдельного разговора...

У СЕМИ НЯНЕК

Завершая это последнее письмо из Госкомпрома, не могу не коснуться одной важнейшей проблемы. Как уже писал, доля предприятий Госкомпрома в промышленности республики составляет около 30 процентов. Остальными 70 . руководят 10 /!/ всевозможных министерств и ведомств. Можно, конечно, спорить, плохо это или хорошо. Но лучше посмотреть на данные Госкомстата о результатах этого руководства...

Суть даже не в том, что много ведомств означает и много управленцев. /В Госкомпроме нефтехимической промышленностью занималось 10 человек, сейчас у нас есть Госкомитет по нефти и химии, штат которого в несколько раз больше/. Распыленность промышленности по мелким ведомствам резко сужает возможности для реализации программ общегосударственного масштаба, производственного маневра, что прямо сказывается на работе как отдельных предприятий, так и отраслей в целом. В Госкомпроме убедились в этом на собственном опыте.

В конце концов в Японии с ее громадным населением и промышленным потенциалом существует одно-единственное министерство промышленности и торговли. И что-то не приходилось слышать, чтобы сами японцы сильно горевали по этому поводу...

Дни окаянные

Унижение

"Люди холопского звания
Сущие псы иногда..."
/Н.А.Некрасов/

Виталий ФЕДОРОВ, "Рэспубліка"

Очереди стали проклятьем и бичом нашей жизни. Одна из них -- в конце проспекта имени Фрунзе в Витебске. За так называемыми лимитными карточками на бензин. Сей немудреный документ якобы гарантирует измученным владельцам личных транспортных средств получение 30 литров ставшего дефицитом энергоносителя на месяц.

Дважды пытался получить заветную "лимитку" и ваш покорный слуга. В первый раз не хватило терпения выстоять в очереди. Во второй раз, когда окошко вагончика было уже совсем рядом, женский голос объявил: "Закрываем, у нас обед!"

Очередь возмущенно зароптала. Был полдень, а на вагончике ни объявления, ни распорядка работы.

Попробовали выяснять отношения по-хорошему. Ноль внимания. Кроме требования отойти от вагончика. Просим назвать фамилии тех, кто выдает карточки. Не называют. Единственное, что удалось выяснить: две женщины по выдаче "лимиток" работают от производственного объединения "Витебскоблнефтепродукт", где директором Николай Шаров. "Вот ему и звоните. Узнаете, когда у нас обед".

Очередь продолжала бурлить. Рядом с журналистом оказались несколько рабочих, доцент из технологического института и даже один гражданин из Лиозненского района. Никто не похвалился, что располагает излишками свободного времени. Наоборот, проклинают нашу уродливую действительность. Кто-то договорился до того, что "лучше б фашист победил в сорок первом, так у него был бы железный порядок!" Так и сказал. И никто не возмутился. Хотя слышать такое больно, обидно, страшно. Но людям язык не завяжешь.

Правда, один усатый мужик оказался с чувством юмора и, сплюнув, громко продекламировал: "Все, брошу пить, отращу себе бороду и бродягой пойду по Руси". В очереди кто кисло улыбнулся, а кто стал еще угрюмее. Узнав, что в очереди находится корреспондент, обиженные сограждане не просто попросили, а потребовали "расписать этих негодяев, которые мучают народ". Пришлось пообещать. Так что строки эти пишутся не из личной обиды, а по коллективной, так сказать, заявке.

Поначалу я все же не стал "самоуправствовать", а решил объясниться с директором "Витебскоблнефтепродукта". Набрал нужный номер, представился. Однако в приемной сухо ответили, что Николай Иванович на территории и вообще очень занят. Тогда я попросил, чтобы Шаров перезвонил мне по возможности.

-- Никуда он звонить не будет. У Николая Ивановича и без того забот хватает! -- строго отчитала меня секретарь директора, но телефон по моей просьбе все-таки записала.

После такого "общения" мне стало ясно, что в витебской системе нефтепродуктов каждый знает себе цену. От приводного ремня до самого мелкого винтика. "Короли" и "королевы" бензоколонок и ведут себя соответствующим образом. Как господа с холопами. Как хозяева жизни, обладающие величайшим из дефицитов...

К чести Шарова, он все-таки позвонил в корпункт. Внимательно выслушал суть коллективного протеста. Согласился, что не повсюду соблюдаются дисциплина и порядок. Обещал разобраться. Посетовал, что на весь областной центр лимитные карточки выдаются только в одном месте, через окошко тесного вагончика. Отсюда, дескать, и очереди.

Только кому от того легче? Складывается впечатление, что ни сам Шаров, ни разные начальники, ни тем более витебские горордничие не прошли через эту унизительную очередь. И тем не менее все они ездят -- и на служебных, и на личных авто. По каким-таким "лимитам" -- одному Всевышнему известно. И не понять им тех, кто проходит через конвейер унижения. Последний действует без перебоев. Вопреки цивилизованным правилам, где в сфере обслуживания трудятся люди внимательные, воспитанные, добросердечные.

Эх! Брошу пить, отращу себе бороду и бродягой пойду... Куда?

Лепш гандляваць, чым Лазара спяваць

Ірына ТРАЦЦЯКОВА

Не ад добрага жыцця занялося купляй-продажам Беларускае таварыства інвалідаў па зроку: трэба неяк круціцца ва ўмовах эканамічнага крызісу.

Першая крама БелТІЗ з'явілася ў маі мінулага года, а ў красавіку сёлетняга -- было ўжо створана вытворча-гандлёвае аб'яднанне, кіраваць якім даручылі інваліду першай групы Б.Л.Затурэнскаму. Днямі, дзякуючы намаганням генеральнага дырэктара і яго намесніка П.С.Цітовай, адчыніў дзверы галаўны магазін аб'яднання.

Ён стаў восьмым камерцыйным прадпрыемствам БелТІЗ. Дарэчы, у склад вытворча-гандлёвага аб'яднання ўваходзяць не толькі прамтаварныя магазіны, але і прадуктовы ў Пінску, гародніны -- ў Маладзечне, кафэ-бар у Гомелі і нават турыстычнае бюро ў сталіцы.

Але галоўнай мэтай аб'яднання з'яўляецца забеспячэнне інвалідаў па зроку таварамі першай неабходнасці. Апошнім часам Дзяржэканомплан выдзяліў яму фонды на 350 мільёнаў рублёў, і невідушчыя без асаблівага клопату ўжо здолелі шмат што набыць па даступных цэнах. Рабочыя аднаго толькі Мінскага вучэбна-вытворчага прадпрыемства атрымалі амаль на 5 мільёнаў рублёў добрага абутку.

Каб пашыраць асартымент, спецыялісты аб'яднання наладжваюць кантакты з калегамі бліжняга замежжа. У абмен на новыя тавары яны прапануюць прадукцыю прадпрыемстваў таварыства і тым самым дапамагаюць яму знайсці рынкі збыту.

Нельга, аднак, прамаўчаць і аб другой мэце стварэння аб'яднання -- атрыманні прыбытку. У цэнтралізаваны фонд БелТІЗ паступіў ужо першы мільён рублёў. Не багата, але і не дрэнна, калі ўлічваць, што аб'яднанне, значная частка работнікаў якога -- інваліды, ад падаткаў, не вызвалена.

Акрамя таго, гандаль справа тонкая і ёй яшчэ трэба вучыцца. Ды галоўную навуку -- уважлівасць і добразычлівасць да пакупнікоў тут ужо засвоілі. Не верыце? Зазірніце ў галаўны магазін аб'яднання, што на вуліцы Амуратарскай, 7.

"Бяссмертны ты, як Фенікс, мой народ..."

(Заканчэнне. Пачатак на с.1)

У пасляваенны і больш позні час працэс рассялення працягваўся. Людзей пасылалі на лесапрацоўкі ў Карэлію, на асваенне цалінных зямель у Казахстан, на шматлікія навабудоўлі. Так беларусы апынуліся ледзьве не ў кожнай з былых саюзных рэспублік.

Даволі вялікая колькасць насельніцтва патрапіла па-за межы цяперашняй тэрыторыі рэспублікі ў выніку дзяржаўных перадзелаў, калі этнічна беларускія землі перадаваліся іншым рэспублікам і краінам, прытым без згоды і нават без ведама іх жыхароў.

У пэўнай ступені інакш складвалася далёкае замежжа нашых суродзічаў. Эміграцыя з Беларусі пачалася з канца XIX ст., затым працягвалася ў пачатку нашага веку. Асабліва вялікія эміграцыі прыпадаюць на 10-я гады. Выязджалі шматтысячнымі групамі, але звычайна не сем'ямі, а ў адзіночку. Найчасцей маладыя людзі, якім дома не хапала зямельных надзелаў, увогуле кавалка хлеба, выпраўляліся ў далёкі свет — на Захад, пераважна на амерыканскі кантынент — у пошуках лепшай долі. Гэта былі эканамічныя эміграцыі, і людзі, што патраплялі ў зусім чужое асяроддзе, з цягам часу нярэдка трацілі свой этнас, тым больш, што і на пачатку праваслаўных беларусаў прымалі за рускіх, а католікаў — за палякаў.

Была эміграцыя і ў час першай сусветнай вайны, тады ў заходнія краіны выехалі прадстаўнікі культуры, навукі, палітычныя дзеячы — вельмі значны інтэлектуальны патэнцыял рэспублікі. У даваенныя гады эканамічная эміграцыя працягвалася з Заходняй Беларусі, якую акупавала Польшча.

Розныя шляхі вялі суайчыннікаў у заходнія краіны ў час другой сусветнай вайны. Адны патраплялі ў палон, іншых вывозілі на прымусовыя працы ў Германію, і далёка не ўсе потым вярталіся на радзіму. Была і даволі вялікая хваля палітычнай эміграцыі.

Дзесці на рубяжы 40—50-х гг. эмігранты ваеннага часу рассяляліся па многіх краінах свету: хто застаўся ў Германіі, хто патрапіў у Бельгію, Францыю, Англію, іншыя краіны Заходняй Еўропы. Найбольш жа выехалі ў Злучаныя Штаты Амерыкі, Канаду, Аўстралію.

Сёння ніхто не можа даць дакладную лічбу — колькі беларусаў жыве па-за межамі Бацькаўшчыны. Апошні перапіс насельніцтва, які адбыўся ў 1989 г. на тэрыторыі былога СССР, выявіў значна больш двух мільёнаў, хоць гэты паказчык і яўна заніжаны: многія этнічныя беларусы па самых розных прычынах цяпер не пачуваюць сябе такімі. Вельмі супярэчлівыя даныя і па краінах нашых суседзяў, звязаныя з палітычнымі ці якімі-небудзь іншымі амбіцыямі: то жыло каля шасцісот тысяч, то раптам стала дзесяці сто пяцьдзесят і т.п. Няма хоць бы прыблізных звестак і па многіх краінах далёкага замежжа, асабліва па Паўднёвай Амерыцы, дзе асела вялікая колькасць беларусаў з эканамічных эміграцый. І наўрад ці можна будзе дакладна падлічыць усё гэта ў будучым.

Але і цяпер можна з упэўненасцю сцвярджаць, што па-за межамі рэспублікі жыве, прынамсі, кожны трэці беларус. А навукоўцы прыкінулі, што калі б не шматлікія разбуральныя войны, якія знішчалі генафонд народа (у апошнюю вайну ў Беларусі, як вядома, загінуў кожны чацвёрты-трэці жыхар, у мінулым былі і такія бойкі, што насельніцтва скарачалася і на трэць, і напалавіну), ды не рэпрэсіі, у выніку якіх таксама мільёны склалі галовы, ды не раскіданасць па ўсім свеце, то сёння на этнічнай тэрыторыі Беларусі магло б жыць 25-30 мільёнаў чалавек.

Па-рознаму ідзе нацыянальнае жыццё ў замежжы. Асабліва змястоўна разгортваецца ў ЗША, дзе дзяржава стварыла адпаведныя ўмовы і дзе беларусы гуртуюцца ў розных аб'яднаннях, суполках, выдаюць цэлы шэраг перыядычных выданняў, іншай друкарскай прадукцыі і г.д. Актыўна дзейнічаюць беларусы ў Канадзе, Польшчы, Аўстраліі. Плённа працуюць грамадска-культурныя і навуковыя цэнтры ў Англіі, Германіі і інш.

Прыкметна ажывілася, асабліва ў апошнія гады, нацыянальнае жыццё беларусаў у блізкім замежжы. Арганізаваны суполкі, таварыствы ў Маскве, Санкт-Пецярбургу, Вільнюсе, якія аб'ядноўваюць вакол сябе многіх этнічна свядомых людзей. Аналагічнага характару аб'яднанні ўзніклі і ў Казахстане, Эстоніі, Латвіі, на Украіне, у Малдове, шэрагу іншых былых саюзных рэспублік.

З'явілася патрэба паяднаць высілкі і намаганні ў наладжванні агульнага нацыянальнага жыцця, перш-наперш у галіне асветы, культуры, у абмене і распаўсюджванні не здабыткаў, дзеля чаго стварыць адпаведны каардынуючы цэнтр. Гэтую задачу і ўсклала на сябе Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына". У канцы мінулага года быў праведзены сход беларусаў блізкага замежжа, якія ў сувязі з апошнімі падзеямі апынуліся ў вельмі цяжкім становішчы. На сходзе было ўзнята шмат балючых праблем, якія патрэбна вырашаць і кіраўніцтву рэспублікі, і ўсім нам, каб аказаць рэальную дапамогу суайчыннікам.

І вось новая падзея, якая, хочацца спадзявацца, стане гістарычнай, — Першы з'езд беларусаў свету. Ад яго мы чакаем многага — і прыняцця важных дакументаў, і, галоўнае, духоўнага паяднання людзей з тым, каб весці адраджэнне Беларусі і беларускасці ва ўсіх сферах жыцця, каб агульнымі сіламі змагацца з чарнобыльскай катастрофай, ладзіць лепшую будучыню, якой заслугоўвае наш народ.

Нарадзіліся ў Амерыцы. Вызнаюць сябе беларусамі. Чаму?

Гутарыў Леанід ПРАНЧАК

Джым МЯЖЭВІЧ, Бабі ЦУПРЫК, Юрка АРЦЮШЭНКА — сябры ўправы беларуска-амерыканскага грамадскага цэнтра ў Саўт Рыверы, актыўныя грамадскія дзеячы. Джым прыехаў у Амерыку разам з бацькамі ва ўзросце 3 гадоў, Бабі і Юрка нарадзіліся ў ЗША. Усе яны цудоўна валодаюць беларускай мовай, цікавяцца гісторыяй Беларусі, якую лічаць сваёй бацькаўшчынай. Амерыканцы, дзеці беларускіх эмігрантаў, яны ў далёкай Амерыцы рэпрэзентуюць Беларусь, вызнаюць сябе беларусамі. Чаму? Аб гэтым яны разважаюць самі.

Джым Мяжэвіч: "Што нас трымае на свеце"

— Джым, ты заступнік старшыні ўправы беларуска-амерыканскага цэнтра ў Саўт Рыверы. Раскажы, калі ласка, чым займаецца ваш цэнтр?

— Заклалі беларускі цэнтр нашы бацькі. Мы пераnялі ад іх і прадаўжаем беларускую справу. Цяпер у наш цэнтр прыходзяць не толькі беларусы, але і амерыканцы, палякі, вунгарцы... Яны таксама шануюць Беларусь і беларусаў, цікавяцца нашымі справамі, прыходзяць на беларускія імпрэзы і пікнікі. Інфармацыя пра наш цэнтр ёсць ва ўсіх гарадскіх даведніках, амерыканскіх энцыклапедыях.

— Як па-твойму: чаму беларусы Амерыкі, іх дзеці не забыліся пра Беларусь, не адракліся свайго роднага краю?

— Таму што мы — беларусы. Па грамадзянству мы амерыканцы, а па сваёй душы — беларусы. Дзе б мы ні жылі, кім бы мы ні былі. Беларусы — заўжды беларусы. Пад кім ні былі б мы — пад расейцамі ці пад палякамі — ніхто нас ніколі не зломіць! Я ў Амерыцы ўжо больш за 40 гадоў. Беларусі амаль не памятаю. Але ж гэта мая зямля, зямля маіх продкаў. Я цудоўна разумею, што ў Амерыцы мы ніколі не пабудуем цэлую Беларусь, але ж мы, покуль жыць будзем, ніколі не забудзем родны край. Ніколі! Гэта тое, што трымае нас на свеце. Мы стараемся, каб дзеці нашы, хоць яны ўжо амерыканцы ў другім пакаленні, таксама былі беларусамі, каб не забывалі, хто яны ёсць такія.

— Якім чынам вы гэта робіце?

— Сумеснымі намаганнямі мы набылі ў Саўт Рыверы каля пяці акраў зямлі. Цяпер гэта наша беларуская зямля. Там пабудавана ўжо праваслаўная царква св.Ефрасініі Полацкай, грамадскі цэнтр з заляй і бібліятэкай імя Ю.Віцьбіча. Неўзабаве прыступім да будаўніцтва дома для святара, дома для прэстарэлых. У цэнтры працуе выдатная бара, дзе кожны дзень збіраюцца беларусы — і старэйшыя, і малодшыя. Там кожны дзень заўсёды гучыць беларуская мова. Амерыканскія беларусы — людзі ахвярныя. Мы шмат грошай аддаём на царкву, на падтрымку беларускай справы. У друкарні пры цэнтры Жорж Наумчык друкуе часопіс "Беларуская думка", пры царкве існуе хор... Усё гэта робіцца для таго, каб захаваць беларускасць, перадаць яе нашым дзецям.

— Джым, ёсць такі стары жарт: калі збіраюцца два беларусы, то ствараюць тры партыі... Ці актуальны ён для амерыканскіх беларусаў?

— Як і ў кожным жарце, — долю жарту тут ёсць. Беларусам Амерыкі варта было б трымацца адзін аднаго яшчэ цясней. Нас не так шмат, каб лаяцца. Я веру, што тыя ўнутраныя праблемы, якія ёсць сёння, неўзабаве вырашацца. Вялікія надзеі ў гэтай справе я ўскладваю на моладзь. Яна павінна абуджаць беларусаў усёй Амерыкі, каб беларусы розных поглядаў і накірункаў, рознай партыйнай прыналежнасці і арыентацыі рабілі ўсё магчымае, каб і ў Амерыцы жыла невялікая часцінка нашай бацькаўшчыны — Беларусі.

І яшчэ колькі слоў у заключэнне нашай размовы. Маё самае вялікае жаданне — наведаць родныя мясціны, дзе я нарадзіўся... Хачу прыехаць у Чавусы і пацалаваць родную зямлю. Чаканнем гэтай сустрэчы я і жыву!

Бабі Цупрык: "Я сню Беларусь, хоць там ніколі не быў"

— Бабі, наколькі я ведаю, ты нарадзіўся ў 1954 годзе ў Злучаных Штатах. Ніколі не бываў у Беларусі, ты цудоўна размаўляеш па-беларуску...

— А чаму ты так гэтаму здзіўляешся? У Саўт Рыверы заўсёды жылі беларусы. Першыя эмігранты прыехалі сюды яшчэ да рускай рэвалюцыі 1917 года. Нашых бацькоў сюды выпісалі старыя беларусы. Шмат зрабіў для згуртавання беларусаў бацюшка Мікалай Лапіцкі. Ён групаваў людзей вакол царквы, заклікаў, каб яны трымаліся сваёй мовы, каб не забывалі, адкуль яны, каб любоў да бацькаўшчыны перадалі сваім дзецям. Так і я навучыўся беларускай мове ад сваіх бацькоў, ад знаёмых, ад царквы.

— Цікава, а ці ведаеш ты штонебудзь пра сённяшнюю Беларусь?

— Крыху ведаю. Бацькі мне шмат расказвалі пра сваю радзіму. Там быў іх сапраўдны дом. Каб не вайна, мы ніколі б не жылі ў Амерыцы. Наша месца на Беларусі. Але так склалася, што мае бацькі былі вымушаны пакінуць сваю зямлю, сталі эмігрантамі.

— А ты таксама адчуваеш сябе эмігрантам?

— Так! Я роджаны ў Амерыцы, а жыву Беларуссю. Амерыка прытуліла маіх бацькоў і мяне, дала мне дом і свабоду. Я амерыканец і вельмі ўдзячны гэтай краіне. Іншай радзімы ў мяне няма. Але ёсць зямля маіх бацькоў — Беларусь. І я хачу ведаць пра яе як мага больш. Я мушу паехаць туды калісьці. Ты не паверыш — я часта сню Беларусь.

— Сніш Беларусь?

— Так. Хоць я там ніколі не быў...

— І што ты бачыш у сне?

— Пэўна, тое, пра што мне расказвалі бацька і маці. Беларуская вёска. Ля драўляных хат сядзяць старыя людзі... А вакол — кветкі, бярозкі... Падобна?

— Падобна. Бабі, а што цябе цягне на Беларусь, што лучыць цябе з гэтай зямлёй?

— Я неадноўчы думаў пра гэта. Ведаеш, Амерыка пры ўсім сваім багацці і дастатку мае не ўсё. Яна маладая краіна — ёй усяго 200 гадоў. А Беларусь намнога старэйшая. Я адчуваю, што за маёй спіной вялікі народ, самабытная нацыянальная культура, шматвекавая гісторыя...

— Ці не цяжка табе з такімі думкамі жыць у Амерыцы?

— Наадварот. Я ўсё сваё свядомае жыццё тлумачу амерыканцам, што я беларус. І яны ўжо пачынаюць разумець, што Беларусь — гэта такая ж самастойная краіна, як і Амерыка.

— Бабі, раскажы крыху пра сябе.

— Я паходжу з беларускай сям'і. Мая мама-актрыса Ірына Цупрык. Яе тут добра ведаюць. Бацька быў аграномам. Ён вучыўся ў Варшаўскім універсітэце. Ці то праз яго, ці то сам я таксама пайшоў на аграномію. Вучыўся ва ўніверсітэце. Але зацікавіўся камп'ютэрамі і агранома з мяне не атрымалася. Закончыў бібліятэчную школу і зараз працую ў бібліятэцы ў Нью-Варку ў медычным універсітэце.

— А ці ёсць у вашай бібліятэцы даследванні і кнігі беларускіх вучоных-медыкаў?

— На жаль, я не сутыкаўся пакуль.

— Бабі, ты прымаеш актыўны ўдзел у жыцці беларуска-амерыканскага грамадскага цэнтра. Навошта табе, амерыканцу, уся гэтая грамадская мітусня?

— Цяжка сказаць. Лепш спытаць: а што было б без гэтага?

— А што было б без гэтага?

— Пустата.

— Можа, гэта настальгія па сваёй прарадзіме?

— Можа быць. Чым больш я сталею, тым больш мне баліць, што там Чарнобыль, што там цяжкае жыццё. Але я ведаю, што Беларусь — гэта краіна добрых і прыгожых людзей, і веру, што яна адолее ўсе гэтыя цяжкасці.

— А для цябе не дзіўна, што на Беларусі ёсць людзі, якія амаль забылі сваю мову, не шануюць сваю мінуўшчыну, адракліся ад сваёй беларускасці?..

— Дзіўна, вельмі дзіўна. Але я ведаю, чаму так здарылася і з разуменнем стаўлюся да іх. Ім, як і нам, роджаным далёка ад Беларусі, яшчэ прадстаіць адкрыць для сябе сваю бацькаўшчыну. Гэта ніколі не позна.

Юрка Арцюшэнка: "Я ведаю, хто я ёсць..."

— Юрка, мне шмат расказвалі пра цябе як пра вядомага беларускага спартсмена ў Амерыцы...

— Ну, наконт вядомага ты крыху перагнуў... Хіба што ў нашым цэнтры. А ўвогуле спорт я люблю, асабліва валейбол. З малых год гуляю. Так атрымалася, што менавіта валейбол стаў найбольш папулярным відам спорту, якім захапляліся беларусы.

— А што, у амерыканскі футбол ты не гуляў?

— Гуляў! А як жа. Але гэта не тое. Доўгі час мы мелі сваю валейбольную каманду "Нёман". Вось яна была вельмі вядомай. Мы спаборнічалі з украінцамі, літоўцамі, эстонцамі, амерыканцамі. І вельмі часта перамагалі. Штогод праводзілі першынство сярод каманд беларускага замежжа...

— У вашым бары мо з паўсотні спартыўных кубкаў...

— Ды вось большасць - гэта ўзнагароды за перамогі ў валейбольных турнірах. Спорт аб'ядноўваў нас. Летам мы збіраліся на рэсорце Белэр-Менск і праводзілі спартовыя сустрэчы беларускай моладзі. Выбіралі міс Спорт, спаборнічалі ў плаванні і валейболе. Дарэчы, у Белэр прыязджалі беларусы з усёй Амерыкі, былі госці з Канады. У нас усталяваліся цудоўныя адносіны з Кліўлендскім асяродкам. Яны прыязджалі да нас, мы да іх. У многім дзякуючы спорту мы падтрымлівалі беларускае жыццё.

— Можа, і беларускай мове ты навучыўся на валейбольнай пляцоўцы?

— Можаш так напісаць, хоць гэта будзе не зусім дакладна. Бо навучыўся я дома. У сям'і. Мы вучылі бацькоў ангельскай мове, а ад іх вучыліся беларускай. Бо ў хаце размаўлялі толькі па-беларуску. У маленстве я прыслужваў у царкве на набажэнствах. Там таксама гучала беларускае слова. Пасля быў у арганізацыі беларускай моладзі. Гэтая выдатная арганізацыя, якая шмат зрабіла для Беларусі.

— Юрка, а ты вызнаеш сябе беларусам?

— А ты хіба гэтага не зразумеў? Я ведаю, хто я ёсць: я — беларус. Так нас выхавалі бацькі. Бацька ніколі не сказаў мне: жыві, як хочаш. Ён заўсёды казаў: жыві і памятай, што ты беларус. У Амерыцы — краіне эмігрантаў — многія людзі не ведаюць, адкуль яны родам, хто іх продкі, адкуль яны родам. Я ўсё гэта ведаю і шаную. Хачу, каб пра Беларусь ведала як мага больш людзей, асабліва беларусаў, якія па розных прычынах цураюцца сваёй беларускасці.

— А што табе, амерыканцу, дае гэтае ўсведамленне сваёй беларускасці?

— Вельмі шмат! А ў першую чаргу дае магчымасць адчуваць прыналежнасць да свайго народа, з якім мяне родніць мова, культура, гісторыя, агульны менталітэт. Я не бязродны! Я ганаруся, што ёсць такія людзі — беларусы. І лічу за гонар быць адным з іх. Уважліва сачу за падзеямі на Беларусі. Цяпер там шмат змянілася. Вельмі хочацца, каб гэтыя змены былі да лепшага. Каб Беларусь паднялася, стала багатай.

— Чым, акрамя спорту, яшчэ займаешся?

— На першае месца я ўсё ж паставіў бы не спорт, а працу. Праца ў Амерыцы — самае галоўнае ў жыцці чалавека. Я дастаў адукацыю. Зараз маю свой уласны бізнес: рамантую камп'ютэры.

— А валейбол закінуў?

— Ты што! Гуляю! Без валейбола, як і без Беларусі, у Амерыцы цяжка.

Святая зямлі беларускай

Мікола КУЗНЯЦОЎ, доктар гістарычных навук

(Заканчэнне. Пачатак у N 130)

Яшчэ маладая жанчына, якой споўнілася толькі 37 гадоў, княгіня Катажына ў 1581 г. прыняла прапанову князя Кшыштафа Радзівіла, у той час таксама аўдавелага, на шлюб з ім. Дзеці былі супраць, хоць будучы айчым з'яўляўся гетманам польным літоўскім, належаў да багатага і знакамітага роду. Непрыязнасць выклікала трэцяя ўжо на жыцці князя жаніцьба, а таксама тое, што быў маладзейшы за іх маці на тры гады. Але найбольш непакоіў маладых князёў матэрыяльны бок.

Княгіня Катажына не паслухалася сыноў. У новым шлюбе яна нарадзіла Радзівілу дваіх дзяцей, не пакідаючы, аднак, без увагі і матчынай ласкі сваіх хлопчыкаў ад князя Юрыя ІІ.

Дзеці між тым раслі, набіраліся моцы. Асабліва княгіня была задаволена старэйшым сынам Юрыем ІІІ. Гарачы прыхільнік праваслаўя, князь Юрый у 1580 г. ахвяраваў Трайчанскаму манастыру ў Слуцку выліты са срэбра пастарскі посах з надпісам: "Юрій Юрієвічъ Олелько Княже Слуцкае /1580 г./ досветое Троіц — Архимондрысе Слуцкое для вечное памети и богомолля благочестія светого". Князь падараваў таксама зробленыя са срэбра пазалочаны пацір з надпісам унізе: "Юрій Юрієвічъ Олелько, княжа Слуцкое до монастыря Св. Тройцы архімандрій Слуцкой 1580 г."

Сюды ж князь Юрый перадаў зробленае ў 1582 г. рукапіснае чатырохевангелле, што ўяўляла сабой, па сведчанню спецыялістаў, верх мастацкай вартасці.

У 1582 г. трое сыноў князя Юрыя ІІ Алелькавіча падзялілі бацькавы ўладанні згодна з яго запаветам.

1 мая 1585 г. у князя Юрыя нарадзілася дачка, якой далі імя Софія, што ў перакладзе са старагрэчаскай азначае "мудрая". У гэтым жа годзе, месяц і прычына смерці дакладна невядомы, памерла маці дзяўчынкі. Дзіцё засталося на руках родзічаў і слуг. А 6 мая 1586 г. нечакана памёр і бацька, князь Юрый ІІІ Алелькавіч.

Пасля смерці князя "мнагагрэшны поп Малахвей", як ён сам сябе назваў, відаць, не без падстаў, духоўнік Юрыя ІІІ, напісаў на старабеларускай мове прадмову да рукапісу княжага Слуцкага Евангелля. У ёй гаварылася: "Не чудасе благоразсудительное читателю — се Светое Евангеліе которое сам Светлое памети Юрій Юрьевічъ Олелько княже Благочестівое Слуцкое року Божого 1580 самъ своею рукою власною переписавъ, что почичает золотомъ, а далие просимъ чернилом и миннею, бо тое учинилосе не от скупости, але отъ ревности великой ко благочестию светому, дабы такое переписано скоро до скутку своего прійшло, а знову утоевлючи праци свои и кошти предъ человеки; тое тотъ князь учинивъ як мнеме часть тамъ бывали, а видели и слышали, а наивенцей что уже и хороба приближалася; турбація Речи Посполитой укоротали жизнь тое княжети — умер, погребенъ въ Слуцку, въ Соборной Успение Пресвятые Богоматере церкви у правого крилося положен. Сведчамъ многогрешный попъ Малахвей. Святое Варвары въ Слуцку церкви, княжети С.П. духовный отецъ".

У чэрвені 1591 г. Алелькавічаў напаткала яшчэ адно гора — памёр князь Аляксандр, яму споўнілася толькі 28 гадоў. Княства перайшло да сярэдняга брата Яна-Сімяона. Але і ён пражыў нядоўга. Памёр у сакавіку 1592 г., не пакінуўшы пасля сябе, як і Аляксандр, нашчадкаў, мужчынская частка роду Алелькаў перарвалася.

Княгіня Катажына, што амаль адразу згубіла ўсіх сваіх дзяцей ад першага шлюбу, не вынесла гора. 19 сакавіка 1592 г. ва ўзросце 48 гадоў праз дзесяць дзён пасля смерці Яна-Сімяона ў Вільні памерла і княгіня Катажына.

За веру айцоў

З роду Алелькавічаў засталася круглай сіратою князёўна Софія Юр'еўна, якая стала гаспадыняй вялікіх багаццяў. Над маленькай князёўнай узяў апякунства дальні родзіч Алелькавічаў Юрый Хадкевіч, жмудскі стараста. Ён узяў дзяўчынку да сябе ў Вільню, хоць Софіі вельмі не хацелася пакідаць Слуцк. Пасля смерці ў 1585 г. старасты Юрыя апякунства перайшло да Іераніма Хадкевіча, Віленскага кашталяна і Брэсцкага старасты. Абодва апекуны былі ў даўгах, як у шаўках, і меліся папраўляць свае гаспадарчыя справы за кошт малалетняй князёўны. Радзівілы, якія таксама хацелі пашырыць свае ўладанні, патуралі ім. Заключанае паміж імі пагадненне прадугледжвала, што князёўна пры дасягненні ёю паўналецця стане жонкай аднаго з Радзівілаў, Януша. Софіі, якой пад той час споўнілася 11 гадоў, дазвалялі гуляць з Янушам, лічачы іх паводле заключанага пагаднення жаніхом і нявестай. Аднак нясвіжскім гаспадарам не цярпелася, хацелася як найхутчэй спраўдзіць жаданае. Яны выступілі з новымі патрабаваннямі да Хадкевічаў, пагражаючы расправай, калі тыя не разлічацца са сваімі даўгамі. Хадкевічы адчулі сябе зняважанымі і гатовы былі пастаяць за сябе. Абодва бакі пачалі рыхтавацца да ваенных дзеянняў, выкацілі гарматы, узброілі чэлядзь. Магнацкія апетыты ледзь утаймаваў польскі кароль і Вялікі князь Вялікага княства Літоўскага Зыгмунд ІІІ. Пэўна, страсці накаляліся таксама супярэчаннямі рэлігійнымі, у прыватнасці, паміж каталікамі і праваслаўнымі. Ватыкан і Польшча, імкнучыся ўмацаваць уладу царквы на Беларусі, на Украіне і ў Рускай дзяржаве, выступалі за царкоўную унію.

Праект уніі быў абгрунтаваны іезуітам Пятром Скаргай у яго кнізе "О единстве церкви божьей". Для вырашэння пытання аб уніі каталіцкай і праваслаўнай царкваў і падпарадкаванні апошняй Ватыкану па ўказанню Зыгмунда ІІІ 6 кастрычніка 1596 г. у Брэсце быў скліканы царкоўны сабор каталіцкага і праваслаўнага духавенства. Ён падпарадкаваў праваслаўную царкву Беларусі і Украіны Ватыкану. Аднак рашэнні царкоўных іерархаў не былі ўсвядомлены ў Беларусі праваслаўнымі вернікамі. Разгарэлася сапраўдная барацьба супраць уніі і прымусовага ператварэння праваслаўных храмаў ва ўніяцкія.

Унія самым непасрэдным чынам закранала і рэлігійныя вераванні Софіі Юр'еўны, якая спавядала праваслаўную веру, а таксама вернікаў слуцкага княства, якія не жадалі уніі. Напал барацьбы быў такім жорсткім, што з падзеямі вымушана лічыліся і Зыгмунд ІІІ, і магутныя Радзівілы. Нават пры вырашэнні пытання, якое яны лічылі ўжо вырашаным. Маецца на ўвазе шлюб Януша Радзівіла з Софіяй Юр'еўнай. 20 ліпеня 1600 г. Януш Радзівіл, якому ў гэты час споўніўся 21 год, вымушаны быў звярнуцца ў Ватыкан да папы рымскага на дазвол ажаніцца яму, католіку, на Софіі з роду Алелькавічаў праваслаўнага веравызнання.

Абрад вянчання адбыўся 1 кастрычніка 1600 г. Прыцягвае ўвагу цвёрдасць, з якой 15-гадовая нявеста адстойвала свае правы праваслаўнай веруючай.

Сваёю апантанасцю, нязломленасцю княгіня натхняла людзей, пераконвала ў правільнасці выбранага шляху служэння Богу. Сваёй паслядоўнай верай яна захапіла і князя Януша. Аб гэтым сведчаць словы напісанай ім граматы да вернікаў: "Цэрквы, манастыры рэлігіі старарускай у маёнтках маіх па-ранейшаму павінны быць захаваемы, і нашчадкі мае павінны прытрымлівацца, каб не адбылося ў тым ніякай перамены".

Княгіня пераканала мужа звярнуцца да караля з просьбай не змушаць людзей Слуцкага княства да уніі. Зыгмунд ІІІ выдаў грамату, што значна аблягчала на барацьбу за адстойванне праваслаўнай веры, супраць ператварэння праваслаўных храмаў ва ўніяцкія. Княгіня ператварыла Слуцкі Свята-Праабражэнскі манастыр, заснаваны ў 1600 г. пры вялікім матэрыяльным ахвяраванні Софіі Юр'еўны, у апору праваслаўя. Пры гэтым манастыры ў 1610 г. княгіня стварыла праваслаўнае брацтва, клапацілася пра матэрыяльны дабрабыт манастыроў, шчодра адорваючы праваслаўныя храмы сваімі сродкамі. Ёсць сведчанні, што разам з паломнікамі княгіня хадзіла на пакланенне ў аддалёныя храмы, уласнаручна вырабляла шытыя срэбрам і золатам рызы, ахвяравала грошы на паднаўленне цэркваў, дзялілася з беднымі. Дакладна невядома, але паданне гаворыць, што княгіня ўласнымі рукамі вырабіла рызу-фелонь з саматканай і шчыльнай срэбранай парчы, з вышытымі ў малюнак па ёй залатой каніцеллю крыжамі ў кругах; на фелоні крыж і кустодзія з каванага чыстага срэбра, вызалачаны, з гранатамі пасярэдзіне.

Хто мог зрабіць гэтае цуда і падарыць храму?

Вядома, княгіня, вядома, Софія Юр'еўна.

Святая Софія

... Пахавалі княгіню Софію Юр'еўну ў Трайчанскім манастыры г.Слуцка. Паклалі княгіню ў драўляную дамавіну, якую ўставілі ў дамавіну цынкавую. Труну накрылі каўпаком — футаралам з дубу і ўстанавілі каля сцяны правага алтара побач з плашчаніцай. Як адзначаў Ф.Ф.Серна-Салаўевіч у 1896 г. у сваёй кніжцы "Древнерусский город Слуцк и его святыни", "на футарале, пакрытым цёмна-малінавым сукном з гербам Алелькавічаў, маецца надпіс: "блажени плачущи, ибо тии утешаться", ляжыць фамільная ікона Пакрова Прысвятой Багародзіцы, да якой і прыкладаюцца тыя, хто моліцца. Мошчы заўсёды закрыты і паказваюцца толькі выбраным асобам. Цела выдатна захавалася: яно мае колер светла-жоўтага воску, палевы; губы, зубы, нос, вочы, валасы, бровы і нават вейкі зусім цэлыя, мала таго, вочныя яблыкі выпуклыя.

У 1896 г. Софія Юр'еўна яшчэ не была кананізавана. У народзе яна лічылася заступніцай усіх хворых жанчын, якія штогод робяць паміж сабой складчыну і на сабраныя ахвяраванні рыхтуюць шоўкавае ці атласнае ўбранне, у якое яе і пераапранаюць выбраныя жанчыны без удзелу нават настаяцеля манастыра і каго-небудзь з мужчын. На ўнутраным баку накрыўкі цынкавай труны маецца наступнага зместу надпіс: "1612, сакавіка 19, праставілася благоверная Софія, ксенжа Слуцкая, Алелькаўна Юравічаўна, Альгердава племені, і пакладзена бысць у Слуцку, у манастыры Святое жываначальнае Троіцы".

Пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі і да Вялікай Айчыннай вайны труна з астанкамі княгіні захоўвалася, невядома з якой нагоды, у медыцынскім музеі Мінска.

Прайшлі стагоддзі. Княгіня Софія заняла сваё пачэснае месца ў Саборы беларускіх святых, у зямлі Беларускай заззяўшых. Яе мошчы былі перанесены ў Мінскі кафедральны Свята-Духаў сабор.

У радасны дзень памяці Сабора беларускіх святых у чэрвені 1991 г. у Мінск прыбыў Святейшы патрыярх Маскоўскі і ўсяе Русі Алексій ІІ.

"Сёння да святых, у зямлі Беларускай заззяўшых, — сказаў Патрыярх, — нашым старэйшым брацціям, якія выказалі подзвігі веры, набожнасці і спавядання, мы малітвена звяртаемся, просячы іх быць нашымі прасіцелямі і ўпаўнаважанымі прад Госпадам Богам, каб кожнаму з нас годна прайсці свой жыццёвы шлях, апраўдаць тое прадвызначэнне, да якога мы закліканы, і тое служэнне, на якое мы пастаўлены. Словам, справай і жыццём мы павінны сведчыць, што з'яўляемся паслядоўнікамі Госпада Спасіцеля нашага Ісуса Хрыста; павінны памнажаць у жыцці любоў Хрыстову, працістаяць нецярпенню і нецярплівасці, якія часта назіраем ў грамадстве".

Ад імя кліра Мінскага кафедральнага Свята-Духава сабора і паствы Мітрапаліт Мінскі, Гродзенскі, Патрыяршы экзарх Беларусі Філарэт паднёс у дар Святейшаму Патрыярху на малітвеную памяць ікону святой праведнай Софіі, княгіні Слуцкай, "якая сваім дабрадзейным жыццём да сённяшняга дня з'яўляецца для нас прыкладам як дагадзіць Богу і як выхавацца Гаспадзеві". Ікона, напісаная клірыкам Мінскай епархіі свяшчэннікам Ігарам Латушкам, утрымлівае ў сабе часцінку мошчаў святой княгіні Софіі і ўяўляе сабой высокамастацкі твор жывапісу.

Патрыярх сардэчна благаславіў іконай праваслаўны веруючы народ.

У час свайго знаходжання ў Беларусі Патрыярх адзначаў, што лёсы Святога Праваслаўя ніколі не былі лёгкімі і спрыяльнымі ў беларускім краі, але вялікі дар малітвы аб'ядноўвае нас і дапамагае ў служэнні Богу.

Так, "вера без спраў мёртвая", адзначаў апостал Іакаў. І таму памяць пра святую княгіню Софію і яе адданасць Богу асвячаецца штодзённымі дабрачыннымі справамі праваслаўнага таварыства міласэрнасці, створанага ў імя беларускай пакутніцы.

31 сакавіка 1991 г. у прысутнасці сясцёр і братоў міласэрнасці Мінска яго Высокапрэасвяшчэнства мітрапаліт Мінскі і Гродзенскі Філарэт у Свята-Духавым кафедральным саборы наладзіў малебен перад ракай з мошчамі святой княгіні Слуцкай, нябеснай пакравіцельніцы мінскай службы міласэрнасці, благаславіўшы таварыства на Боскае служэнне.

Таварыства міласэрнасці святой праведнай Софіі паклала, думаецца, пачатак адраджэнню шматлікіх абшчын дабрачыннасці, што плённа рабілі сваю справу на працягу стагоддзяў.

Таварыства, ці Сястрынства, дзякуючы стараннем старшай сястры міласэрнасці Алены Жылкінай, свяшчэнніка мінскага кафедральнага сабора Ігара Карастылёва, ужо працуе трэці год. У яго дзейнасці прымаюць удзел 62 сястры міласэрнасці, пад апекай якіх знаходзяцца каля 400 хворых, знядужаных людзей. Сёстры працуюць у трох мінскіх бальніцах, наведваюцца ў дамы, дзе жывуць іх старыя, знямоглыя пацыенты.

Часта сястрычак з Праваслаўнага таварыства міласэрнасці святой праведнай Софіі Слуцкай, папячыцелем якога з'яўляецца мітрапаліт Філарэт, можна бачыць у акружэнні хлопчыкаў і дзяўчынак рэспубліканскага гематалагічнага цэнтра, інстытута траўматалогіі, у 5-й гарадской клінічнай бальніцы. Яны аблягчаюць душэўныя пакуты людзей, дапамагаюць у паўсядзённых патрэбах хворых, не брыдзячыся пакарміць, калі трэба, перавярнуць на ложку, зрабіць масаж знямелых месцаў, падаць і вынесці судна.

Прыклад Сястрыцтва перанялі каля 80 прыхаджан храма Аляксандра Неўскага, сабора Святога Духа. Як некалі святая Софія, справай служаць Праваслаўю і Богу свяшчэннік Аляксандр Кішчанка, інакіня Валерыя Ягадка, Людміла Атрашкевіч, васьмідзесяцігадовая Ніна Іванаўна Шарык, сямідзесяцігадовая Антаніна Войцелеўна Мірутка і многія іншыя. Значыць, міласэрнасць, дабрачыннасць не збудуцца ў народзе, будуць служыць духоўнаму адраджэнню беларускай нацыі, збліжэнню ўсіх людзей. Менавіта таму стараннямі сясцёр міласэрнасці беражліва ўзгараецца ў Мінскім кафедральным саборы ў гонар праведнай княгіні Софіі Слуцкай, святой зямлі Беларускай, нязгасная лампада. Памяць аб ёй нятленная, бо прыцягвае сэрцы сучаснікаў высакароднасцю, чысцінёй, Божым светам.

ТБ ТВ TV ТБ ТВ TV ТБ

Четверг, 8 июля

Белорусское телевидение

9.00 Музыкальная программа.
9.30 "Дежурная аптека".
10.00 Страницы белорусской музыки. Г.Горелова. "Девичьи песни".
10.20 "Купальская ночь". Худ. фильм.
11.30 "С душой". Док. фильм.
12.00 Музыкальный фильм.
13.05 Поет ансамбль народной музыки "Беседа".
13.30 Новости.
13.40 "Очень страшная история". Худ. фильм с субтитрами.
14.55 Экран — абитуриенту. Белорусская литература.
15.25 Физика.
15.55 Химия.
16.30 "Из дальних странствий". Рассказ учащихся СШ N 50 Минска о поездке во Францию.
17.25 Мультфильм.
17.35 "Белорусы в Америке". Док. фильм.
18.30 Новости Би-Би-Си.
19.00 Областные новости /Гродно/.
19.10 Зачитайте мое письмо...
19.15 Здоровье.
19.45 Позиция правительства. Актуальное интервью.
20.00 Встреча программы "Трикита" с ветеранами войны в Афганистане.
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.30 Контакт: адреса, предложения, информация.
21.35 Под куполом Вселенной.
21.45 "Дежурная аптека".
22.15 К I съезду белорусов мира. "Слово".
22.25 "Крок".
23.55 НИКа.

Канал "Останкино"

10.50 Пресс-экспресс.
11.20 "Остров сокровищ". 3-я серия.
12.25 "Мать". Фильм второй. 1-я серия.
13.30 Премьера док. фильма
14.00, 17.00, 20.00, 23.00 Новости.
14.25 Телемикст.
15.10 Блокнот.
15.15 "Мультфильм.
15.40 Новые имена. Играет М.Самсонов /виолончель/.
15.50 Беседы с епископом Василием /Родзянко/.
16.10 Ассоциация детского телевидения.
16.40 ... До 16 и старше.
17.50 Азбука собственника.
18.00 Погода.
18.05 "Просто Мария".
18.50 Театр + ТВ.
19.40 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Лотто "Миллион".
21.10 Худ. фильм
22.45 Дневник Московского кинофестиваля.
23.25 "Яблоко, остров Пасхи, деревянное колесо и многие другие..." Музыкальная программа.
0.15 Пресс-экспресс.
0.25 Фильм-спектакль.

Канал "Россия"

12.40 Крестьянский вопрос.
13.25 "Букет для вас". Международный фестиваль цветов.
14.10 Маршал Жуков. Весна 45-го. Передача 1-я.
14.55 Телетекст.
15.00 Русская виза.
15.35 Там-там новости.
15.50 Уроки космоса.
16.20 Программа Омского ТВ.
17.05 Человек дела.
17.30 М-трест.
17.45 Парламентский час.
18.45 Праздник каждый день.
19.00, 22.00 Вести.
19.25 "Санта-Барбара". Худ. фильм.
20.15 В мире авто- и мотоспорта.
20.50 Экран криминальных сообщений.
21.00 Тихий дом.
22.20 Автомиг.
22.25 Звезды говорят.
22.30 Спортивная карусель.
22.35 Уникальная операция ГКЧС.
22.50 Тихий дом. Продолжение.
23.50 Маскарад-салат.

5

(Продолжение. Начало в N 130)

Гэтыя праваапартуністычныя і нацыянал-апартуністычныя погляды і ўстаноўкі тав.Чарвякова знайшлі свой адбітак, у прыватнасці, у наступным:

1. У суадпаведнасці з лозунгам Бухарына "Обогащайтесь" тав.Чарвякоў на YII з'ездзе Саветаў БССР у маі 1925 г. выступіў з лозунгам: "Багацей, селянін, здабывай больш багацця, і чым больш ты будзеш багаты, тым больш багата будзе наша Савецкая рабоча-сялянская дзяржава".

2. Услед за Бухарыным тав.Чарвякоў угледжваў крыніцы нашых хлебных цяжкасцей у першую чаргу ў тым, што "збожжавыя прадукты ў сэнсе цэн былі пастаўлены нашай палітыкай у недастатна здавальняючыя ўмовы" /прамова 20 кастрычніка 1928 г. на з'ездзе "Прэч непісьменнасць"/.

3. Пасля апублікавання "Запісак эканаміста" т.Бухарына т.Чарвякоў такім чынам выяўляў сваю салідарнасць з праваапартуністычнымі поглядамі Бухарына: "Мы, таварышы, перажываем ужо досыць доўгі час значныя цяжкасці ў забеспячэнні горада і вёскі хлебам і іншымі сельскагаспадарчымі прадуктамі. Разам з тым мы перажываем сур'ёзныя цяжкасці ў забеспячэнні горада і вёскі таварамі фабрычна-заводскай вытворчасці. Чым гэта тлумачыцца, і дзе знайсці прычыны гэтых цяжкасцей? Нядаўна ў цэнтральных газетах быў надрукаваны артыкул т.Бухарына "Запіскі эканаміста", у якім ён робіць аналіз усіх пытанняў, звязаных з гэтай праблемай. Я, таварышы, адсылаю ўсіх вас да гэтага артыкула, які, па-мойму, патрэбна ўважліва вывучыць і на падставе якога патрэбна шукаць спосабы для растлумачэння ўсіх з'явішчаў нашага сучаснага гаспадарчага становішча".

4. Тав.Чарвякоў змазваў кіруючую ролю рабочага класа. Так, напрыклад, на з'ездзе аграномаў 26 студзеня 1929 г. тав.Чарвякоў, кажучы аб неабходнасці ўздыму сельскае гаспадаркі, бачыў нашую перавагу перад капіталістычнымі дзяржавамі ў галіне вырашэння гэтае задачы ў наступным: "Нам патрэбна, мы можам і павінны ісці ўперад па шляху развіцця сельскае гаспадаркі больш буйным крокам, больш паскораным тэмпам, чым ішлі капіталістычныя дзяржавы. Для гэтага ў нас ёсць усё неабходнае -- па-першае, высокаразвітая навука, па-другое -- высокаразвітая тэхніка, і трэцяе -- неабходнасць хутчэйшага вырашэння задач сацыялістычнага будаўніцтва". Аб дыктатуры пралетарыяту, грунтоўнай умове поспеху высокіх тэмпаў сацыялістычнага будаўніцтва, аб рабочым класе і яго партыі -- кіраўніку будаўніцтва -- тав.Чарвякоў нічога не сказаў.

5. Тав. Чарвякоў затушоўваў вядучую ролю прамысловасці, і ў першую чаргу цяжкай індустрыі, ў перабудове на сацыялістычнай аснове сельскае гаспадаркі. Так, напрыклад, тав.Чарвякоў кажа на YII з'ездзе Саветаў у 1925 г.: "Першае, што нам патрэбна, -- гэта ўсімі спосабамі дапамагаць развіццю нашае сельскае гаспадаркі, другое -- дапамагаць развіццю нашае прамысловасці як буйной, так і саматужнай і рамесленай".

6

6. Тав.Чарвякоў не разумее ўсяе механікі класавае барацьбы на вёсцы і яе няўхільнага абвастрэння ў сучасны перыяд сацыялістычнай рэканструкцыі. Так, у сваім выступленні на з'ездзе "Прэч няпісьменнасць" у 1928 г. т.Чарвякоў даў неправідловую ацэнку шалёнаму супраціўленню капіталістычных элементаў і ў першую чаргу кулацтва сацыялістычнаму наступленню, сказаўшы: "У некаторых колах нашага сялянства ёсць адпор у справе калектывізацыі, каапераванні і наогул аграмаджання сельскае гаспадаркі".

7. Тав. Чарвякоў замест таго, каб падкрэсліваць кіруючую ролю рабочага класа ў сацыялістычным будаўніцтве, класавае расслаенне сялянства /бядняк, серадняк, кулак/ прадпачытаў у сваіх прамовах усё гэта замяніць выразамі "насельніцтва", "народ". Ён лічыў магчымым у 1928 г. пісаць наступнае: "Цяжкі лёс выпаў на долю Беларусі. Разбуранні вайной, цяжкая акупацыя немцаў, і урэшце здрадніцкая палітыка Рады -- усё гэта выключна паслабіла сілы народа".

8. Тав.Чарвякоў ідэалізуе буржуазныя нацыянальныя дарэвалюцыйныя партыі Беларусі, прадстаўляе справу такім чынам, што КП/б/Б працягвае справу гэтых буржуазна-нацыяналістычных партый. Ён у 1928 г. казаў: "Рэвалюцыя патрабавала перааценкі ўсяго старога, патрабавала адказу на запытанні: ці старыя традыцыі і шыльды змены зместу старых лозунгаў... ці даць старой шыльдзе "адраджэння" новы змест, паставіўшы яе на службу сацыялістычнай рэвалюцыі і праз гэта захаваць цесную сувязь з рэвалюцыйнымі рабочымі і сялянамі".

9. У сваёй прамове, прысвечанай 5-й гадавіне ўтварэння БССР, тав.Чарвякоў неправідлова трактуе пытанне аб Рыжскім міры і гэтым дае падставу лічыць, што ён лічыць віноўнікам падзелу Беларусі мірную палітыку Савецкага Саюза: "Я не кажу ўжо аб тым, што Савецкая Беларусь -- адзіны эканамічны, нацыянальны і культурны арганізм на падставе Рыжскага дагавору, для таго, каб забяспечыць заключэнне міру, забяспечыць мабілізацыю сіл супраць наступаўшага Урангеля, была штучна разрэзана на дзве часткі. Ясна, што ўсё гэта павінна было адбіцца на аднаўленні народнае гаспадаркі Беларусі і легчы надзвычайна цяжкім каменем на эканамічны і культурны арганізм Беларускае рэспублікі" /прамова 31 снежня 1924 г./.

Тав. Чарвякоў асуджае палітыку нашае партыі ў адносінах да контррэвалюцыйных беларускіх арганізацый /Беларускі нацыянальны кангрэс у 1917 г./. Ён кажа: "Абстаноўка работы кангрэсу і асабліва спыненне гэтай работы выклікалі вялікае абурэнне нават сярод шчырых прыхільнікаў Саветаў." /"Полымя", 1928 г./

10. Тав. Чарвякоў падмяняе пралетарскі характар Кастрычнікавай рэвалюцыі ў Беларусі дробнабуржуазным, калі гаворыць: "Агонь Кастрычнікавай

Ростислав ПЛАТОНОВ

7

рэвалюцыі надаў сілы паэту /гутарка ідзе пра Жылуновіча/, бо ён адчуваў сваю блізкасць да рабоча-сялянскай рэвалюцыі".

"Рэвалюцыя /Кастрычнікавая/ прыйшла ад цяжкасці сох". /"Полымя", 1928 г./.

Тав.Чарвякоў прыпісвае інтэлігенцыі няправільную ролю гегемона ў рэвалюцыйнай барацьбе і ў падрыхтоўцы Кастрычнікавай рэвалюцыі: "Для нас асабліва каштоўны ўсе тыя рэвалюцыйныя сілы /інтэлігенцыя/, якія ў той час /у час царызму/ працавалі, бо яны, развіваючы рэвалюцыйны рух сярод сялянства, афармлялі яго, стварылі усё большыя прыпынкі паміж царызмам і сялянствам і падрыхтоўвалі тую глебу, без якой заваёвы Камуністычнай партыі і сялянства не прайшлі б так лёгка, як яны прайшлі ў гады 17, 18, 19" /з прамовы тав.Чарвякова 31 снежня 1924 г./. І нарэшце, у артыкуле пра Цішку Гартнага /"Полымя", 1928 г./ тав.Чарвякоў піша: "З першых жа дзён Кастрычніка ён стаў на шлях Кастрычнікавай рэвалюцыі, разбіўшы аўтарытэтам старога "нашаўніцаадраджэнца" адзіны нацыянальны супрацьсавецкі беларускі фронт".

11. Гэтую серыю праваапартуністычных і нацыянал-апартуністычных поглядаў і ўстановак тав.Чарвякоў папоўніў выступленнем на XII з'ездзе партыі з тэорыяй уступак інтэлігенцыі.

12. Бюро ЦК і Прэзідыум ЦКК лічаць неабходным, каб тав. Чарвякоў тэрмінова падверг усе свае праваапартуністычныя і нацыянал-апартуністычныя ўстаноўкі прамой, рашучай, бальшавіцкай самакрытыцы ў суадпаведнасці з рашэннямі верасеньскага пленума ЦК КП/б/Б і лістападаўскага пленума ЦК Усе КП/б/".

Для окончательной расправы время, как видно, еще не пришло, хотя все необходимые идеолого-политические постулаты были заложены. Возможно, еще довлела неуверенность в том, какую позицию займут в Москве.

Окончательно не расправились, но тотальную политическую слежку за председателем ЦИК республики установили. Всякая его поездка в районы контролировалась, каждое выступление, статьи по-прежнему брались на учет и подвергались пристрастному анализу. Высокую бдительность проявлял редактор "Звязды" И.Осьмов /в кулуарных разговорах -- "донской казак"/, который уже в конце марта докладывал первому секретарю о своих наблюдениях. Донос был принят и послужил основанием для нового решения ЦК и очередной статьи о Червякове:

Пастанова бюро ЦК КП/б/Б па паведамленню Асьмова аб выступленні Чарвякова на сходзе рабочых фабрыкі "Кастрычнік" /з пратакола бюро ЦК КП/б/Б ад 31 сакавіка 1930 г./

Пастанавілі:

1. Прыняць да ведама заяву т.Чарвякова аб тым, што выступленне яго на сходзе рабочых фабрыкі "Кастрычнік" Меншвея і адказ на запытанні рабочых аб добраахвотнасці ўваходжання ў калгасы аналагічна службе ў Чырвонай Арміі з'яўляецца памылковым і не адпавядае лініі партыі.

2. Прыняць да ведама заяву т.Чарвякова аб тым, што ён лічыць памылкай, што дапусціў, як вопыт у рабоце, тлумачэнне на сялянскім сходзе прынцып добраахвотнасці ўваходжання ў калгасы аналагічна службы ў Чырвонай Арміі і што гэтае параўнанне неправідловае, супярэчыць лініі партыі і змазвае пастаноўку пытання.

3. Артыкул, дасланы ў газету "Звязда" аб выступленні т.Чарвякова на фабрыцы "Кастрычнік", змясціць у газеце "Ільічоўка", выдаваемай на гэтым прадпрыемстве.

4. Даручыць т.Чарвякову змясціць артыкул у газеце "Ільічоўка" фабрыкі "Кастрычнік" Меншвея аб сваіх памылках. Пасля змяшчэння артыкула т. Чарвякова ў газеце "Ільічоўка" змясціць артыкул у газеце "Звязда".

Сакратар ЦК КП/б/Б /Гей/

8

Аб новай памылцы тав. Чарвякова

/рэдакцыйны артыкул у газеце "Звязда" ад 19 красавіка 1930 г./

Прызнанне і выпраўленне палітычных памылак, дапушчаных паасобнымі членамі, партыя заўсёды лічыла такой жа прынцыповай справай, як і барацьбу з самымі гэтымі памылкамі. Барацьба з памылкамі і ўхіламі ад генеральнай лініі партыі ёсць, перш за ўсё, справа бальшавіцкай мабілізацыі партыйных і беспартыйных мас на ажыццяўленне задач сацыялістычнага будаўніцтва. Вось чаму партыя крытыкуе памылкі сваіх асобных членаў зусім адкрыта перад масамі.

Так іменна партыя паставіла пытанне і аб памылцы т.Чарвякова, якую ён дапусціў нядаўна ў сваёй рабоце па калектывізацыі ў Смілавіцкім раёне. Гэта памылка т.Чарвякова выявілася на сходзе партакалектыва швейнай фабрыкі "Кастрычнік". Актыву Менскай партарганізацыі, на якім выступаў т.Чарвякоў, гэта памылка ўжо вядома і асуджана партактывам. Але, паколькі справа ідзе аб лініі партыі ў калектывізацыі, аб паспяховай барацьбе з правымі і "левымі" апартуністамі, паколькі цяперашняя памылка т.Чарвякова звязана з яго ранейшымі памылкамі, мы павінны давесці яе да ведама ўсёй партыі. Тым больш, што няправільнае выступленне т.Чарвякова ў Смілавіцкім раёне магло дэзарыентаваць мясцовых партыйных працаўнікоў і арганізацыю.

У чым жа палітычная сутнасць памылкі т.Чарвякова? Яна ў тым, што т.Чарвякоў няправільна тлумачыў сходу беднаты і серадняцкую установку партыі аб добраахвотнасці ў калектывізацыі. Калі тав.Чарвякову на сходзе было пастаўлена запытанне: "Абавязкова, ці не, ісці ў калгас", т.Чарвякоў даў такое тлумачэнне на запытанне, што дазволіў сабе правесці паралель у разуменні добраахвотнасці паміж уступленнем у калгас і прызывам у Чырвоную армію. Прычым т.Чарвякоў з свайго параўнання зрабіў такі вывад: "Адным словам, гэта служба /у Чырвонай арміі/ добраахвотная, але паспрабуйце не пайсці ў Чырвоную армію, вас прымусяць". Зусім відавочна, што падобнае тлумачэнне з'яўляецца грубым, няправільным і не адпавядае тым тлумачэнням, якія давала партыя ў сваіх шматлікіх дырэктывах і ў апошніх артыкулах т.Сталіна.

Вось палітычная сутнасць памылкі т.Чарвякова. Зусім ясна, што мала толькі канстатаваць яе, трэба паказаць, дзе прычыны памылкі т.Чарвякова. На гэта трэба адказаць, што апошняя памылка т.Чарвякова стаіць у сувязі з яго ранейшымі памылкамі ў разуменні генеральнай лініі партыі, у прыватнасці калгаснага руху. Тады ў поглядах т.Чарвякова адчувалася праваапартуністычнае нявер'е ў поспехі калектывізацыі, недаацэнка класавай барацьбы ў вёсцы. Тав.Чарвякоў у выніку крытыкі партыі прызнаў тады свае памылкі, выступіўшы з артыкулам у "Звяздзе". Аднак апошняя памылка т.Чарвякова гаворыць аб тым, што ён не досыць глыбока прадумаў і самакрытыкаваў свае няправільныя погляды. Інакш нельга растлумачыць таго, што ў сваіх апошніх выступленнях у Смілавіцкім раёне і на партакалектыве ф-кі "Кастрычнік" т.Чарвякоў выявіў новыя памылкі ў пытаннях калектывізацыі. Вышэйпаданае тлумачэнне т.Чарвяковым установкі партыі на добраахвотнасць у калектывізацыі яскрава паказвае, што ім яшчэ не зжыта нявер'е і няўпэўненасць у здольнасці партыі паспяхова разгортваць калгасны рух на падставе актыўнасці саміх бядняцка-серадняцкіх мас. Сваёй апошняй памылкай тав.Чарвякоў паказвае, што ён яшчэ і зараз недаацэньвае ўзмацнення саюза рабочага класа і беднаты з серадняком на падставе поспехаў сацыялістычнага будаўніцтва, не ўяўляе ўзрослай актыўнасці беднаты і батрацтва ў барацьбе з кулаком за калектывізацыю. Адсюль вынікае тое, што ён сваё тлумачэнне добраахвотнасці калектывізацыі фактычна зводзіць да напоўпрымусовых мерапрыемстваў, забываючы тую партыйную ісціну, што не толькі бедната, але і серадняк масаю пайшоў у калгас.

(Окончание следует)

АКЦИОНЕРНЫЙ КОММЕРЧЕСКИЙ БАНК "ПОИСК"

ПРЕДЛАГАЕТ СИСТЕМУ ВАЛЮТНОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ

- трансфертные и инкассовые операции
- открытие и подтверждение аккредитивов
- принимает вклады от населения /минимальный размер 100 долларов США или эквивалент в другой СКВ/ с выплатой дивидендов: 6 месяцев -- 3% годовых, 12 месяцев -- 6% годовых
- покупает дорожные чеки "Amerikan Express", "Visa", "Master Card" и другие
- кредитует клиентов банка, занимающихся экспортно-импортными операциями в иностранной валюте
- покупает и продает наличную и безналичную валюту

Адреса банка и его филиалов в городе Минске:
АКБ "Поиск", г.Минск, ул.Калиновского, 72-А, тел.639-333
Филиал "Академбанк", г.Минск, пр-т Ф.Скорины, 66, тел.394-810, 394-897
Филиал "Энергобанк", г.Минск, ул.Ф.Скорины, 18, тел.338-383, 338-308, 325-512
Филиал "Лучбанк", г.Минск, пр-т Ф.Скорины, 95, тел.661-775
Филиал "Бытбанк", г.Минск, ул.Ольшевского, 10, тел.546-912

Управление внешнеэкономических связей акционерного коммерческого банка "Поиск"
Проводит конкурс на замещение вакантных должностей
-- ведущий экономист
-- экономист /со знанием английского языка/, 2 человека
Телефон для справок 639-333

СУПЕРАВТОМАТЫ ДЛЯ СТИРКИ БЕЛЬЯ

ВЯТКА-16 *ВЕСТА-21*

СТИРАЮТ БЕЗ ВАС, ЛУЧШЕ ВАС, БЫСТРЕЕ ВАС

ВЯТКА-16 знакома многим. Это хорошо зарекомендовавшая себя 16-программная машина давно завоевала рынок.

ВЕСТА-21, созданная совместно с английскими специалистами, – новинка с расширенными функциональными возможностями. У нее 21 программа.

И *ВЯТКА* и *ВЕСТА* готовы работать везде, где есть электричество и водопровод. Вам нужно только загрузить белье, добавить моющие средства, набрать нужную программу и... забыть о стирке! Каждая из этих машин сама подогреет воду, замочит, постирает, прополощет, подсинит, подкрахмалит, отбелит и выжмет до 4,5 кг хлопчатобумажного белья или 2 кг объемных тканей. Автоматическая прачка деликатна к шерсти, шелку, синтетике.

ВЯТКА и ВЕСТА в доме --
это сотни часов освобожденного времени ежегодно,
не утомленная "большой стиркой" жена, ухоженные дети и довольный муж.

Обе машины можно установить и в ванной комнате, и на кухне.

ВЯТКА и ВЕСТА – надежные и безопасные автоматы. Они потребляют вдвое меньше электроэнергии, дорогих моющих средств и воды, чем машины с ручным отжимом белья.

Сервисные фирмы, обслуживающие стиральные машины *ВЯТКА-16* и *ВЕСТА-21*, организованы во всех крупных городах России и СНГ.

Условия поставки: повагонная отгрузка по 192 шт.
Отпускная цена с завода: "Вятка-автомат-16" – 140 тыс.руб., "Веста-21" – 200 тыс.руб.

КИРОВСКАЯ ПРОИЗВОДСТВЕННО-ТОРГОВАЯ ФИРМА "ВЕСТА"

Vesta

610035, г.Киров, Производственная, 24
Телефоны: /8332/ 27-75-38, 27-14-71
Факс: /8332/ 25-74-94
Телетайп: 172155 АСТРА

РЕАЛИЗУЕМ АВТОМАШИНЫ "СУПЕР-МАЗ" различных модификаций; ЗАКЛЮЧАЕМ ДОГОВОРЫ НА ПОСТАВКУ А/М "МАЗ" любых моделей с оплатой счетов в г.Москве.

Тел./факс: /0172/ 58-57-63.

Организация приобретет кислоту лимонную, сахар.

Тел./факс 23-48-45

МП "Спартак" реализует:

- ❖ экскаваторы ЭО 3532-А1 на базе МАЗ-5337 с телескопическим рабочим оборудованием;
- ❖ а/м МАЗ-5551, а/м МАЗ-53371-029,
- ❖ а/м МАЗ-54329, п/п МАЗ-93866.

Оказываем транспортные услуги на а/м ГАЗ-3307 /грузо-такси/.

Контактный телефон 346-882, факс 347-458.

ДЖЕНТИ

широкий выбор оргтехники:

- * персональные компьютеры АТ 80286/287 АТ 80386/387DX;
- * настольные и карманные бухгалтерские калькуляторы CITIZEN;
- * системы наблюдения в комплекте с видеокамерой и монитором;
- * престижные перьевые и шариковые авторучки PARKER;
- * заправляем картриджи к CANAN FC-2 и ремонтируем любую оргтехнику.

Обращаться: г.Минск, ул.Платонова, 38, фирма "ДЖЕНТИ".
Р/с 1467384 в АКБ Белбизнесбанк, г.Минск, код 153001/739.
Тел. /0172/ 395-397, 394-241.

Поликлиника БелВАР

- ✱ Восстановление позвоночника, суставов и мышц за короткий срок.
- ✱ Прием ведет ученик Касьяна и высококвалифицированный массажист.
- ✱ Лечим тяжелые радикулиты, остеохондрозы, сколиозы, отложение солей в суставах.

Тел. 39-97-79

Закупаем оптовые партии товаров народного потребления с лицензией на Казахстан.
Контактные телефоны в г.Могилеве: /8-0222/ 22-22-39, 22-79-16.

Покупаем МАЗы. Арендуем или купим емкости для топлива.
Тел. в Минске: /0172/ 39-42-41, 39-52-47.

ОРГАНИЗАЦИЯ ПРОДАЕТ безналичную и наличную СКВ и латвийские латы за безналичные российские или белорусские рубли. ПОСТОЯННО ПОКУПАЕМ импортные продукты питания с лицензией.
Тел. /0172/ 20-05-36.

Новые автомобили ВАЗ

только по безналичному расчету

Сегодня в наличии:

ВАЗ-21043, -2108, -21083, -2109, -21093, -21099, а также "Шкода-Фаворит LX"

НОВ & К

Производственная коммерческая компания "НОВ & К"

Наши телефоны: /8-0172/ 58-78-28 /8-0172/ 58-78-29

Наш адрес: Минск, ул.Притыцкого, 60/2 гостиница "Алгоритм", к.137

Для предприятий и граждан по ценам ниже рыночных организация реализует со склада в Гомеле:

- ▼ новые автомобили М-2141 /Алеко/;
- ▼ лобовое стекло "триплекс" для а/м ВАЗ;
- ▼ 12-разрядные микрокалькуляторы;
- ▼ лобовое стекло "триплекс" для а/м СУПЕР--МАЗ.

Форма оплаты безналичная. Поставка немедленно.
Тел./факс/: /0232/ 53-73-72.

Организация купит СКВ, российские рубли *за безналичный расчет.* Тел. /0172/ 20-05-93, 20-08-95а.

ОРГАНИЗАЦИЯ РЕАЛИЗУЕТ:

- ✱ краны гидравлические КС-25 г/п 6.3 т на базе ЗИЛ-130;
- ✱ грузовые автомобили: ГАЗ-33073 с тентом, ЗИЛ-130 бортовой.

Тел.: 39-51-04, 39-59-39.